

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні питання історії Церкви в Україні

Освітньо-професійна програма Богослов'я
Спеціальність 041 Богослов'я
Галузь знань 04 Богослов'я
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Денна та заочна форма
1 курс підготовки

Затверджено на засіданні кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
Протокол № 2 від 22 вересня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та завдання курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні питання історії Церкви в Україні
Викладач (-і)	Делятинський Руслан Іванович – кандидат історичних наук, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Контактний телефон Викладача	+ 38(068)-410-32-26
Е-mail викладача	r.deliatynskyi@ukr.net
Формат дисципліни	1. Цикл загальної підготовки 1.2 Вибіркові дисципліни
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити ECTS в тому числі: ДФН – 30 год. лекцій, 15 год. практичних, 3 год. індивідуальна робота з студентами, 42 год. самостійна робота студентів ЗФН – 12 год. лекцій, 4 год. практичних, 1 год. індивідуальна робота з студентами, 73 год. самостійна робота студентів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaiz.edu.ua/novyny/690-sylabusy-kshd-mag.html
Консультації	За розкладом індивідуальних занять і консультацій науково-педагогічних працівників кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Актуальні питання історії Церкви в Україні» спрямована на поглиблене вивчення закономірностей історичного розвитку християнства в Україні на основі джерелознавства, історіографії та методології наукового дослідження основних проблем історії Церкви в Україні.</p> <p>Успішне засвоєння матеріалу з цієї дисципліни дозволить студентам сформувати вміння пошуку основних видів джерел наукової інформації, проведення джерелознавчого та історіографічного аналізу з основних проблем історії Церкви в Україні, вибору методології дослідження.</p>	
3. Мета та завдання курсу	
<p>Метою вивчення дисципліни «Актуальні питання історії Церкви в Україні» є вивчення студентами закономірностей історичного розвитку християнства в Україні від заснування перших християнських спільнот на території сучасної України до сьогодення на основі всебічного ознайомлення з історичними джерелами і найновішими здобутками вітчизняної та зарубіжної історичної науки, основ методології наукового дослідження історії Церкви в Україні.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни «Актуальні питання історії Церкви в Україні»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) формування знань про головні етапи, історичні процеси, події, факти з історії Церкви в Україні на основі здобутків джерелознавства, історіографії та методології; 2) виробити вміння аналізувати та інтерпретувати наукові факти з історії Церкви в Україні, використовуючи категорійно-понятійний апарат; 3) формувати навички пошуку джерел наукової інформації, їх критичного аналізу та синтезу, методології та методики наукового дослідження історії Церкви в Україні; 4) розвивати в студентів творче наукове мислення, вміння використовувати у процесі 	

<p>дослідженні історії Церкви в Україні методологічний інструментарій трьох наукових спеціальностей – історії, богослов'я та релігієзнавства;</p> <p>5) формувати критичне вміння оцінювати місце та роль як окремих особистостей, так релігійних та громадських організацій у вітчизняній історії християнства в Україні;</p> <p>6) розвивати історичний і богословський світогляд, здатності критично осмислювати минулий досвід, аналізувати сучасне і прогнозувати майбутнє;</p> <p>7) виховувати християнську свідомість та сприяти осмисленню ролі людини (особи) в історії Церкви;</p> <p>8) формувати толерантне неупереджене ставлення до інших конфесій;</p> <p>9) розвивати творчі здібності студентів, інтерес і повагу до історії, культури і традиції власної Церкви та Церков інших народів.</p>	
<p>4. Програмні компетентності</p>	
<p>В результаті вивчення дисципліни «Актуальні питання історії Церкви в Україні» студенти мають оволодіти наступними</p> <p>програмними компетентностями:</p> <p>ІК – інтегральна компетентність,</p> <p>ЗК – загальні компетентності,</p> <p>ФК – фахові компетентності</p>	
ІК-1	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
ЗК-1	Знання та розуміння предметної області й професійної діяльності
ЗК-2	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні
ЗК-3	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
ЗК-4	Здатність працювати в команді та самостійно, уміння мотивувати людей для досягнення спільних цілей
ЗК-5	Володіння державною та іноземною мовами як усно, так і письмово за професійним спрямуванням
ЗК-7	Здатність спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань
ЗК-8	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
ЗК-9	Здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ЗК-11	Здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик
ЗК-12	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, бути критичним і самокритичним
ЗК-13	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій
ЗК-14	Здатність до розв'язання складних проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог
ФК-2	Знання історії богословської традиції та здатність застосовувати його в процесі досліджень і у пошуках способів вирішення богословських питань в сучасному контексті
ФК-4	Здатність викладати богословські предмети різним аудиторіям за допомогою різних методів
ФК-5	Здатність визначати взаємозв'язок між богослов'ям та іншими галузями знань
ФК-7	Здатність усвідомлювати та критично оцінювати свою національно-культурну

	спадщину, її цінності та контекст з точки зору богословської традиції та церковного права
ФК-8	Вміння оцінювати свої здібності та можливості в академічній і прикладній діяльності в процесі застосування результатів досліджень у сфері практичного богослов'я, в церковному та соціальному контекст
ФК-10	Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати богословських досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій
ФК-12	Вміння розробляти методологію, організовувати та проводити прості і комплексні дослідження у богословській сфері, готувати їх результати до оприлюднення
ФК-13	Вміння здійснювати інформаційне, матеріальне, фінансове та кадрове впровадження результатів дослідження в релігійному та суспільному середовищі
ФК-16	Усвідомлення історичної, соціальної та культурної значущості релігійних традицій та ставлень до релігії
ФК-17	Уміння точно і критично читати тексти, враховуючи їх первісний зміст, історичний контекст і сучасне трактування та застосування
ФК-20	Здатність виявляти, здійснювати постановку та розв'язувати наукові проблеми, провадити дискусії та розширювати знання в галузі богослов'я і релігієзнавства
5. Програмні результати навчання (ПРН):	
ПРН-1	Мати критичне розуміння сучасної богословської проблематики та методів її осмислення у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей
ПРН-2	Застосовувати широке знання і глибоке розуміння богословських питань у міждисциплінарних дослідженнях
ПРН-5	Аналізувати і оцінювати основні етапи історії богословської традиції
ПРН-8	Володіти і застосовувати різні загальні та спеціальні методи богословського дослідження
ПРН-9	Мати здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних обґрунтованих висновків, а також знань та пояснень, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
ПРН-10	Володіти іноземними мовами та використовувати їх у професійній діяльності, навчальній та науково-дослідній роботі
ПРН-15	Вміти проектувати, планувати і проводити богословські дослідження та здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення
ПРН-16	Проваджувати дослідницьку та/або інноваційну діяльність
ПРН-30	Систематизувати відомості про партикулярне право УГКЦ, їхній історичний розвиток, проводити аналіз і тлумачення джерел партикулярного права (Біблію, Номоканон, Руська правда, рішення соборів, синодів)
ПРН-35	Знати про загальний поділ, історичний розвиток, становлення та віровчення західного християнства та його місце по відношенні до східного християнства, головні проблеми екуменічного діалогу
ПРН-36	Знати історію розвитку й особливості Церков, що не приєдналися до рішень Халкедонського собору, розуміти політичні та культурні обставини, розвиток їх богословських ідей та шляхи пошуку єдності між Церквами
ПРН-	Знати основні етапи праці із бібліографією, архівами, постановкою проблематики,

38	складанням плану наукової роботи
<p>Всі вище зазначені програмні компетентності та програмні результати навчання сформовано з ОПІ «Богослов'я» спеціальності 041 «Богослов'я» галузі знань 04 «Богослов'я» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, затвердженої рішенням Вченої ради та наказом ректора від 30 серпня 2021 року (http://ifaiz.edu.ua/images/pdf/OPP-041-mahistr-2021.pdf).</p>	

5. Організація навчання курсу			
<i>Обсяг курсу</i> 90 год., 3 кредити ЄКТС			
Вид заняття		Загальна кількість годин – 90	
Лекції		ДФН – 30; ЗФН – 12	
практичні заняття		ДФН – 15; ЗФН – 4	
індивідуальна робота з студентами		ДФН – 3; ЗФН – 1	
самостійна робота студентів		ДФН – 42; ЗФН – 73	
<i>Ознаки курсу</i>			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
Другий	041 Богослов'я	Перший	Вибіркова дисципліна циклу загальної підготовки

<i>Тематика курсу</i>				
<i>Лекційний курс</i>				
Тема, план заняття	Форма та обсяг заняття	Література до теми	Вага оцінки	Термін виконання

Тема 1. Актуальні проблеми історії Церкви в Україні вступ до дисципліни.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 2 год.; практичне заняття – 0 год.).

План:

1. Предмет і завдання курсу.
2. Методологія, джерела та історіографія з історії Церкви в Україні.
3. Проблема періодизації історії Церкви в Україні в сучасній історіографії.

Література до теми:

1. Бойченко І. Методологія історії // Історична наука: термінологічний і понятійний довідник / В. М. Литвин, В. І. Гусев, А. Г. Слюсаренко та ін. Київ: Вища школа, 2002. С. 243-244.
2. Варшавчик М. Джерелознавство історичне // Історична наука: термінологічний і понятійний довідник / В. М. Литвин, В. І. Гусев, А. Г. Слюсаренко та ін. Київ: Вища школа, 2002. С. 103-105.
3. Великий А. Г. З літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. Т. I: IX–X–XI ст. Рим: Видавництво ОО. Василіян, 1968. 277 с.
4. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: в 4-х т. Том 1: X–XVII ст. Нью-Йорк: УПЦ в ЗДА, 1955. 294 с.,
5. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. Київ: Либідь, 1999. 351 с.
6. Дорошенко Д. Огляд української історіографії / Упорядкування та нарис Ю. Пінчук та Л. Гриневич. Київ: Українознавство, 1996. ХХХ+257 с.
7. Зашкільняк Л.О. Вступ до методології історії. Львів: ЛОИМІО, 1996. 96 с.
8. Ісиченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с.
9. Історичне джерелознавство: Підручник / Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С.Ф.Павленко та ін.. Київ: Либідь, 2002. 488 с.
10. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред.. А.М.Колодного, П. Л. Яроцького. К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.

11. Коцур В.П., Коцур А.П. Історіографія історії України: курс лекцій. Чернівці: Золоті литаври, 1999. 520 с.
12. Ленцик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.
13. Лужницький Г. Українська церква між Сходом і Заходом: нарис історії Української Церкви. 2-е вид., виправлене. Львів: Свічадо, 2008. 640 с.
14. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні. Рим – Львів: Видавництво ЧСВВ, 1995. 404 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.
15. Нагаєвський І., о. проф. д-р. Історія Римських Вселенських Архієреїв з узглядненням важніших подій Української Церкви і Народу: в 4-х ч. Ч.2: Від Авіньону до французької революції. Рим: Видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи. 602 с.
16. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч. 4. С. 12-29.
17. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви: [в 3 т.]. Рим, 1975. Т. 1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т. 2. 330 с.; Рим, 1995. Т. 3. 323 с.
18. Сапеляк А. Київська Церква на слов'янському Сході: Канонічно-єкуменічний аспект / Наукові редактори: Ю.Сливка, О.Аркуша. Буенос-Айрес – Львів: Місіонер, 1999. 232 с.
19. Сліпий Й., митрополит. Історія Вселенської Церкви на Україні: в 4-х томах / Зібрали еп. д-р Іван Хома і о. д-р Іван Музичка; Твори Патріарха і Кардинала Йосифа, Том XVI, част. 1, част. 2; Том XVII, Том XVIII; Архів СБУ, № 63258. Рим, 1996-2003. Том 1: Від апостольських часів до князювання св. княгині Ольги (I-X століття). Рим, 2001. 261 с.
20. Федорів Ю. Історія церкви в Україні. Торонто, 1967. 362 с.
21. Чубатий М. Історія християнства на Русі-Україні. Том 1 (до 1353 р.). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1965. 816 с.; Том II, частина 1 (1353–1458). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1976. 260 с.
22. Шморгун П. Методика історичного дослідження // Історична наука: термінологічний і понятійний довідник / В. М. Литвин, В. І. Гусєв, А. Г. Слюсаренко та ін. Київ: Вища школа, 2002. С. 241-242.
23. Яковенко Н. Вступ до історії. К.: Критика, 2007. 376 с.
24. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – 2-е вид., перероблене та розширене. К.: Критика, 2005. 584 с.
25. Pelesch Julian. Geschichte der Union der ruthenische Kirche mit Rom von den altesten Zeiten bis auf die Gegenwart. Band 1: Von den altesten Zaiten bis zur Wiederherrstellung der Union mit Rom (1595). Wien, 1878. 640 s.; Band 2: Von der Wiederherrstellung der Union mit Rom bis auf die Gegenwart (1596-1879). Wien, 1880. 1095 s.
26. Блажейовський Д. Ієрархія Київської Церкви (861–1996). Львів: Каменярь, 1996. 568 с.
27. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. Київ: Освіта, 1992.
28. Димид М. Херсонеське таїнство свободи [I – XX століття]. Львів: Свічадо, 2007. Т.1: Еклезіологія. 320 с.
29. Калакура Я.С. Українські історики на шляху до соборності національної історіографії // Вісник КНУ. Історія. 2001. №54. С.10-14.
30. Кияк С. Ідентичність українського католицизму: генезис, проблеми, перспективи. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 632 с.
31. Міжнародна наукова конференція «Київська Церква: еклезіальна традиція – історіографічна проблема – єкуменічна перспектива» [08.09.2008] // УГКЦ: офіційна

Інтернет-сторінка: [електронний ресурс] – режим доступу: <http://old.ugcc.org.ua/ukr/press-releases/article;7473/> [05.01.2012].

32. Паславський І. Українська Церква між Сходом і Заходом. Нариси з культурно-політичної історії української церкви. Львів: Стрім, 1994.

33. Стахів М. Христова Церква в Україні (988–1596 рр.). Нарис історії Української Католицької Церкви та аналіз перехрещення в ній інтересів Риму, Царгороду, Варшави й Москви в національно-політичному аспекті. Львів: Львівська Духовна семінарія Святого Духа УГКЦ, видавниче підприємство „СТРІМ”, 1993. ХХХ+586 с.

34. Суттнер Е.-К. Українське християнство на початку III-го тисячоліття: історичний досвід та еклезиологічні перспективи. Львів: Свічадо, 2001. 168 с.

35. Таран Л.В. Провідні тенденції світової історіографії у XX ст. та проблеми кризи сучасної української історичної науки // Український історичний журнал. 1999. №1. С.12-21.

36. Таран Л.В. Проблеми епістемології історії: від позитивізму до постмодернізму (на прикладі французької, російської, української історіографії) // Український історичний журнал. 2007. №2. С.185–196.

Вага оцінки: ведення конспекту лекцій оцінюється як додатковий бал за середньозважену оцінку за усне опитування (заліковий модуль № 1).

Термін виконання: 2 тижні.

Тема 2. Розвиток історіографії історії Церкви в Україні: основні етапи та здобутки.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 6 год.; практичне заняття – 2 год.).

План:

1. Періодизація розвитку церковної історіографії.
2. Зародження та розвиток церковної історіографії в Україні (XI – XVIII ст.).
3. Українська церковна історіографія XIX – початку XX ст.
4. Церковна історіографія в українській діаспорі та в радянській історичній школі (1920–1990 рр.).
5. Відродження та основні напрямки розвитку історіографії історії Церкви в незалежній Україні (1991 – 2020).

Література до теми:

1. Великий А. Г. З літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. Т. I: IX–X–XI ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1968. 277 с.
2. Дорошенко Д. Огляд української історіографії / Упорядкування та нарис Ю. Пінчук та Л. Гриневич. Київ: Українознавство, 1996. ХХХ+257 с.
3. Ісіченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с.
4. Історичне джерелознавство: Підручник / Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С.Ф.Павленко та ін.. Київ: Либідь, 2002. 488 с.
5. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред.. А.М.Колодного, П. Л. Яроцького. К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.
6. Коцур В.П., Коцур А.П. Історіографія історії України: курс лекцій. Чернівці: Золоті литаври, 1999. 520 с.
7. Ленчик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.
8. Марчук В. Етнос, нація і релігія: теоретико-методологічний аналіз // Християнство в Україні на межі третього тисячоліття / Редакційна колегія: В.І.Кононенко (голова) та ін. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С.56-64.

9. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні. Рим – Львів: Видавництво ЧСВВ, 1995. 404 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.

10. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч. 4. С. 12-29.

11. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви: [в 3 т.]. Рим, 1975. Т. 1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т. 2. 330 с.; Рим, 1995. Т. 3. 323 с.

12. Плохій С.М. Від Якова Суші до Атанасія Великого: Огляд видань римських джерел з історії української церкви // Український археографічний щорічник. 1993. Ч.2. С.6-14.

13. Томашівський С. Вступ до історії Церкви на Україні // Ковчег: Науковий збірник із церковної історії / За ред. о.Б.Гудзяка, І.Скочилися та О.Турія. Львів: Інститут історії Церкви ЛБА, 2001. Ч. 3. С. 3-54.

14. Pelesch Julian. Geschichte der Union der ruthenische Kirche mit Rom von den altesten Zeiten bis auf die Gegenwart. Band 1: Von den altesten Zaiten bis zur Wiederherrstellung der Union mit Rom (1595). Wien, 1878. 640 s.; Band 2: Von der Wiederherrstellung der Union mit Rom bis auf die Gegenwart (1596-1879). Wien, 1880. 1095 s.

15. Гудзяк Б., о. Інститут Історії Церкви Львівської Богословської Академії // Ковчег. Львів, 2000. Ч.2. С. 1-20.

16. Димид М. Херсонеське таїнство свободи [I – XX століття]. Львів: Свічадо, 2007. Т.1: Еклезіологія. 320 с.

17. Калакура Я. С. Українська історіографія: курс лекцій. Київ: Генеза, 2004. 496 с.

18. Калакура Я.С. Українські історики на шляху до соборності національної історіографії // Вісник КНУ. Історія . 2001. №54. С.10-14.

19. Кияк С. Ідентичність українського католицизму: генезис, проблеми, перспективи. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 632 с.

20. Лиман І. Історіографія історії Церкви: відомча наука чи респектабельна дисципліна на порозі модернізації? // Ейдос: альманах теорії та історії історичної науки. 2006. Вип. 2. Ч. 1. С. 485-496.

21. Лиман І. Сучасний стан і перспективи досліджень з історії православ'я в Україні // Історіографічні дослідження в Україні. 2007. Вип. 17. С. 250-259.

22. Пшеничний Т.Ю. Українська греко-католицька церква (1939–1991 рр.): історіографія. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук: 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2019. 436 с.

23. Суттнер Е.-К. Українське християнство на початку III-го тисячоліття: історичний досвід та еклезіологічні перспективи. Львів: Свічадо, 2001. 168 с.

Вага оцінки: ведення конспекту лекцій оцінюється як додатковий бал за середньозважену оцінку за усне опитування (заліковий модуль № 1).

Термін виконання: 2 тижні.

Тема 3. Проблема християнізації України, формування та розвитку Київської Церкви (I–XVI ст.) в новітній історіографії.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 6 год.; практичне заняття – 0 год.).

План:

1. Проблеми шляхів поширення християнства в Україні та зародження ієрархічної структури Церкви (I–X ст.) в історіографії. Легенда про св. Андрія Первозванного. «Аскольдове хрещення». Кирило-мефодіївська традиція. Хрещення княгині Ольги.

2. Проблема хрещення Русі за князя Володимира Великого (988 р.) в історіографії. Сучасна ідея «Церкви Володимирового хрещення» в екуменічному діалозі Українських Церков.

3. Проблема становлення та розвитку ієрархічної структури Київської Церкви (IX–XIII ст.) в новітній історіографії. Ідея автокефалії Київської Церкви. Особливості взаємин із Східною та Західною Церквами.

4. Проблема єдності та поділу Київської митрополії (XIV – перша половина XV ст.) в сучасній історіографії. Ферраро-Флорентійська унія 1439 р. Утворення Московської митрополії (1448 р.) та канонічне виокремлення Київської митрополії (1458 р.).

5. Галицька митрополія (XIII–XIV ст.): новітня історіографія.

6. Сучасна історіографія проблеми кризи та оновлення релігійного життя в Київській митрополії (XV – XVI ст.). Відновлення Галицького єпископства з осідком у Львові (1539 р.).

7. Реформація, Контрреформація, Католицька Реформа та релігійно-культурне відродження в Україні: новітня історіографія проблеми.

Література до теми:

1. Великий А.Г. З літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. Т. I: IX–X–XI ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1968. 277 с.; Т. II: XII–XIII–XIV ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1968. 277 с.; Т. III: XIV–XV–XVI ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1969. 279 с.;

2. Брайчевский М. Ю. Утвердження християнства на Русі. Київ: Наукова думка, 1988. 259 с.

3. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: в 4-х т. Том 1: X–XVII ст. Нью-Йорк: УПЦ в ЗДА, 1955. 294 с.

4. Власто А. П. Запровадження християнства у слов'ян: Вступ до середньовічної історії слов'янства / З англ. пер. Ю. Терех. Київ: Юніверс, 2004. 340 с.

5. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. Київ: Либідь, 1999. 351 с.

6. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. Київ: Освіта, 1992. 192 с.

7. Гудзяк Б. Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії / Переклад Марії Габлевич, під редакцією Олега Турія. Львів: Ін-т історії Церкви ЛБА, 2000. XVI+426 с.

8. Димид М. Єпископ Київської Церкви (1589-1891). Львів: ЛБА, Інститут канонічного права, 2000. 248 с.

9. Димид М. Херсонеське таїнство свободи [I – XX століття]. Львів: Свічадо, 2007. Т.1: Еклезіологія. 320 с.

10. Етерович М. Святий Престол і Україна / архієпископ Микола Етерович. Київ: Апостольська Нунціатура в Україні, 2004. 224 с.

11. Ісиченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с.

12. Історія релігії: Збірник документів і матеріалів / Упорядники: Е. В. Бистрицька, І. С. Зуляк. Тернопіль: Астон, 2003. 524 с.

13. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред.. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. Київ: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.

14. Крисаченко В. С. Україна. Християнство в стародавні часи. Київ: Наукова думка, 2000. 486 с.

15. Ленцик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.

16. Лотоцький О. Автокефалія: в 2-х томах. Том 1: Засади автокефалії / Праці Українського наукового інституту, том XVI. Варшава, 1935. 211 с.; Том 2: Нарис історії

автокефальних церков / Праці Українського наукового інституту, том XXX. Варшава, 1938. 560 с.

17. Лотоцький О. Українські джерела церковного права / Олександр Лотоцький; Праці Українського наукового інституту, том V. Варшава, 1931. 318 с.

18. Лужницький Г. Українська церква між Сходом і Заходом: нарис історії Української Церкви. – Філадельфія: Накладом Союзу українців-католиків «Провидління», 1954. – XXIV+723 с.; 2-е вид., виправлене. – Львів: Свічадо, 2008. – 640 с.

19. Мончак І., о. проф. д-р. Самоуправна Київська Церква. Львів: Свічадо, 1994. 175 с.

20. Моця О. П., Ричка В. М. Київська Русь: від язичництва до християнства. Київ: Глобус, 1996. 222 с.

21. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні / о. д-р Софрон Мудрий. – Рим: Вид-во ЧСВВ, 1990. 404 с.; Рим – Львів: Вид-во ЧСВВ, 1995. 404 с.; 2-е вид. Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту, 1999. 528 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.

22. Нагаєвський І., о. проф. д-р. Історія Римських Вселенських Архієреїв з узглядненням важніших подій Української Церкви і Народу: в 4-х ч. Ч.2: Від Авіньону до французької революції. Рим: Видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи, Праці Греко-Католицької Богословської Академії, 1967. Том XXVIII – XXX. 602 с.

23. Огієнко І. І. Українська церква: Нариси з історії Української православної церкви. У 2-х тт.: Т. 1-2. Київ: Україна, 1993. 284 с.

24. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч.4. С.12-29.

25. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви. Рим, 1975. Т.1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т.2. 330 с.; Рим, 1995. Т.3. 323 с.

26. Сапеляк А. Київська Церква на слов'янському Сході: Канонічно-єкуменічний аспект / Наукові редактори: Ю.Сливка, О.Аркуша. Буенос-Айрес – Львів: Місіонер, 1999. 232 с.

27. Сліпий Й., митрополит. Історія Вселенської Церкви на Україні: в 4-х томах / Зібрали єп. д-р Іван Хома і о. д-р Іван Музичка; Твори Патріарха і Кардинала Йосифа, Том XVI, част. 1, част. 2; Том XVII, Том XVIII; Архів СБУ, № 63258. Рим, 1996-2003. Том 1: Від постольських часів до князювання св. княгині Ольги (I-X століття). Рим, 2001. 261 с.; Том 2: Друга золота доба: від загального введення християнства св. Володимиром до викликання церковного роздору з князя Володимира Мономаха (988-1125 р.). Рим, 2003. 336с.; Том 3, частина перша: Від впровадження царгородського роздору на Україні до введення Флорентійської Унії (1125-1439). Рим, 2000. 278 с.; Том IV, частина перша: Від Флорентійської до Берестейської Унії (1439-1596). Рим, 1996. 523 с.

28. Томашівський С. Історія Церкви на Україні: (Передрук з «Записок Чина святого Василія Великого», т. IV, вип. 1-2; Накладом редакції «Записок ЧСВВ», Жовква, 1932). – Філадельфія: З друкарні «Америки», б. р. 160 с.

29. Федорів Ю. Історія церкви в Україні. Торонто, 1967. 362 с.; Люблін, 1991. 360 с.

30. Федорів Ю. Організаційна структура Української Церкви / НТШ в Канаді. – Торонто, 1990. – 210 с.

31. Чубатий М. Історія християнства на Русі-Україні / Праці Греко-Католицької Богословської Академії, т. XXIV-XXVI. Том 1 (до 1353 р.). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1965. 816 с.; Праці ГКБА, т. XLIII. Том II, частина 1 (1353–1458). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1976. 260 с.

32. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ, 2005.

Вага оцінки: ведення конспекту лекцій оцінюється як додатковий бал за середньозважену оцінку за усне опитування (заліковий модуль № 1).

Термін виконання: 2 тижні.

Тема 4. Берестейська унія 1596 р. та особливості розвитку Православної та Уніатської / Греко-Католицької Церков наприкінці XVI – у першій половині XX ст.: дискурс новітньої історіографії.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 6 год.; практичне заняття – 4 год.).

План:

1. Концепт Берестейської унії та її наслідків для розвитку Київської митрополії в новітній історіографії. Концепції та творці унії. Укладення унії в Римі та Бересті. Відновлення православної ієрархії 1620 р., ескалація конфлікту та спроби примирення в першій половині XVII ст.

2. Історіографія проблеми розвитку Київської Православної та Уніатської Церков в середині XVII – XVIII ст. Конфесійний чинник у повстанні під проводом Богдана Хмельницького. Підпорядкування Київської православної митрополії Московському патріархату. Розширення Уніатської Церкви та Замоїський собор 1720 р.

3. Історіографія проблем розвитку Уніатської / Греко-Католицької Церкви наприкінці XVIII – на початку XX ст. Ліквідація Уніатської Церкви в Російській імперії. Відновлення і розвиток Галицької греко-католицької митрополії (1807 – 1900).

4. Синодальне православ'я в Україні (до початку XX ст.): новітня історіографія проблеми.

5. Основні аспекти історіографії історії Греко-Католицької Церкви у першій половині XX ст. Митрополит Андрей Шептицький. ГКЦ під час Першої світової війни, у міжвоєнній Польщі та під час Другої світової війни. Державна ліквідація ГКЦ 1946 р. ГКЦ в діаспорі.

6. Історіографія історії Православної Церкви в Україні у першій половині XX ст. Релігійна політика Центральної Ради, Гетьманату і Директорії. Автокефальний рух. Становище Православної Церкви в УСРР у 1920–30-х роках. Православна Церква в умовах німецької окупації (1941–1944). РПЦ у 1940-х рр.

Література до теми:

1. Великий А.Г. З літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. Т. IV: XVI–XVII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1971. 278 с.; Т. V: XVII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1972. 287 с.; Т. VI: XVIII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1973. 286 с.; Т. VII: XVIII–XIX ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1975. 279 с.; Т. VIII: XIX ст. Рим, 1976. 275 с.; Т. IX: XX ст. Рим, 1977. 275 с.

2. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: в 4-х т. – Том 2: XVII ст. 2-е вид. Нью-Йорк – Київ – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1990. 396 с.; Том 3: XVIII–XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1977. 390 с.; Том 4, кн. 1: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1961. 384 с.; Том 4, кн. 2: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1975. 416 с.

3. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. Київ: Либідь, 1999. 351с.

4. Ісиченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с.

5. Історія релігії: Збірник документів і матеріалів / Упорядники: Е. В. Бистрицька, І. С. Зуляк. Тернопіль: Астон, 2003. 524 с.

6. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. Київ: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.
 7. Ленцик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.
 8. Лужницький Г. Українська церква між Сходом і Заходом: нарис історії Української Церкви. Філадельфія: Накладом Союзу українців-католиків «Провидління», 1954. XXIV+723 с.; 2-е вид., виправлене. Львів: Свічадо, 2008. 640 с.
 9. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні / о. д-р Софрон Мудрий. Рим: Вид-во ЧСВВ, 1990. 404 с.; Рим – Львів: Вид-во ЧСВВ, 1995. 404 с.; 2-е вид. Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту, 1999. 528 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.
 10. Нагаєвський І., о. проф. д-р. Історія Римських Вселенських Архієреїв з узглядненням важніших подій Української Церкви і Народу: в 4-х ч. – Ч.2: Від Авіньйону до французької революції. Рим: Видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи, Праці Греко-Католицької Богословської Академії, 1967. Том XXVIII – XXX. 602 с.; Ч.3: Від Французької революції до смерти папи Пія XII. Рим: Видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи, Праці філософічно-гуманістичного факультету, 1979. Том LI-LII. 521 с.; Ч.4 (XX століття). Івано-Франківськ – Львів: Нова Зоря – Місіонер, 1999. 332 с.
 11. Огієнко І. І. Українська церква: Нариси з історії Української православної церкви. У 2-х тт.: Т. 1-2. К.: Україна, 1993. 284 с.
 12. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч.4. С.12-29.
 13. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви. Рим, 1975. Т.1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т.2. 330 с.; Рим, 1995. Т.3. 323 с.
 14. Сапеляк А. Київська Церква на слов'янському Сході: Канонічно-єкуменічний аспект / Наукові редактори: Ю.Сливка, О.Аркуша. Буенос-Айрес – Львів: Місіонер, 1999. 232 с.
 15. Федорів Ю. Історія церкви в Україні. Торонто, 1967. 362 с.; Люблін, 1991. 360 с.
 16. Федорів Ю. Організаційна структура Української Церкви / НТШ в Канаді. Торонто, 1990. 210 с.
 17. Чубатий М. Історія християнства на Русі-Україні / Праці Греко-Католицької Богословської Академії, т. XXIV-XXVI. Том 1 (до 1353 р.). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1965. 816 с.; Праці ГКБА, т. XLIII. Том II, частина 1 (1353–1458). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1976. 260 с.
 18. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ, 2005.
 19. Бабинський А. Історія УГКЦ за 90 хвилин. Вид. 2-ге, допов. Львів: Свічадо, 2019. 159 с.
 20. Гудзяк Б. Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії / Переклад Марії Габлевич, під редакцією Олега Турія. Львів: Ін-т історії Церкви ЛБА, 2000. XVI+426 с.
- Вага оцінки:* ведення конспекту лекцій оцінюється як додатковий бал за середньозважену оцінку за усне опитування (заліковий модуль № 1).
- Термін виконання:* 2 тижні.

Тема 5. Християнські Церкви в Україні та діаспорі в другій половині XX – на початку XXI ст.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 6 год.; практичне заняття – 4 год.).

План:

1. Історіографія історії Православної Церкви в Радянській Україні в 1945–1989 роках.
2. Політична хвиля української еміграції, її причини та хронологічні рамки. Українська Церква в Північній та Південній Америці. Розвиток українських церковних структур на території Європи: Німеччина, Італія, Польща, Югославія. Патріарх Й. Сліпий та створення Українського католицького університету в Римі й проголошення патріархату УКЦ (1979 р.).
3. Діяльність Комітету захисту Української Католицької Церкви. Передумови легалізації релігійного життя: Святкування 1000-ліття Хрещення Русі-України; Акція голодування на Арбаті у Москві; Організація «відкритих богослужінь»; Звернення до міжнародних організацій. Відновлення діяльності релігійних громад УАПЦ у 1989 р. Повернення Глави УГКЦ М. Любачівського (30 березня 1991 р.).
4. Особливості відновлення та реорганізації структури УГКЦ в контексті міжконфесійних відносин (1990-1999). Структурні зміни в Православній Церкві у 1990-х роках (формування трьох юрисдикцій). Ювілей 2000-ліття християнства. Візит Папи Римського Івана Павла II в Україну.
5. Специфіка розвитку УПЦ МП, УПЦ КП і УАПЦ у 2000-2018 рр. Об'єднавчий Собор 15 грудня 2018 р. та утворення ПЦУ. Томос Константинопольського патріархату для ПЦУ.
6. Особливості розвитку УГКЦ у 2000-2020 рр. Патріарх Любомир Гузар. Патріарх Святослав Шевчук. Діяльність Синоду єпископів УГКЦ. Патріарший Собор (1996-2020). УГКЦ на шляху до патріархату.

Література до теми:

1. Великий А.Г. З літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. Т. IX: XX ст. Рим, 1977. 275 с.
2. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: в 4-х т. Том 4, кн. 1: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1961. 384 с.; Том 4, кн. 2: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1975. 416 с.
3. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. К.: Либідь, 1999. 351 с.
4. Ісиченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с.
5. Історія релігії: Збірник документів і матеріалів / Упорядники: Е. В. Бистрицька, І. С. Зуляк. Тернопіль: Астон, 2003. 524 с.
6. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.
7. Ленцик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.
8. Лужницький Г. Українська церква між Сходом і Заходом: нарис історії Української Церкви. Філадельфія: Накладом Союзу українців-католиків «Провидління», 1954. XXIV+723 с.; 2-е вид., виправлене. Львів: Свічадо, 2008. 640 с.
9. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні / о. д-р Софрон Мудрий. – Рим: Вид-во ЧСВВ, 1990. 404 с.; Рим – Львів: Вид-во ЧСВВ, 1995. 404 с.; 2-е вид. Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту, 1999. 528 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.
10. Нагаєвський І., о. проф. д-р. Історія Римських Вселенських Архієреїв з узглядненням важніших подій Української Церкви і Народу: в 4-х ч. Ч.4 (XX століття). Івано-Франківськ – Львів: Нова Зоря – Місіонер, 1999. 332 с.

11. Огієнко І. І. Українська церква: Нариси з історії Української православної церкви. У 2-х тт.: Т. 1-2. К.: Україна, 1993. 284 с.
12. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч.4. С.12-29.
13. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви. – Рим, 1975. Т.1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т.2. 330 с.; Рим, 1995. Т.3. 323 с.
14. Сапеляк А. Київська Церква на слов'янському Сході: Канонічно-екуменічний аспект / Наукові редактори: Ю.Сливка, О.Аркуша. Буенос-Айрес – Львів: Місіонер, 1999. 232 с.
15. Федорів Ю. Історія церкви в Україні. Торонто, 1967. 362 с.; Люблін, 1991. 360 с.
16. Федорів Ю. Організаційна структура Української Церкви / НТШ в Канаді. Торонто, 1990. 210 с.
17. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ, 2005.
18. Архiepіскопські Синоди українського католицького єпископату і їх правні основи. Кастельгандольфо: В-во „Благовісника Верховного Архiepіскопа”, 1970. 73 с.
19. Бабинський А. Історія УГКЦ за 90 хвилин. Вид. 2-ге, допов. Львів: Свічадо, 2019. 159 с.
20. Бабинський А.Б. Патріархальний рух в середовищі українських греко-католиків у діаспорі (1964-1989 рр.): Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Спеціальністю 041 – Богослов'я. Львів: Український катлицький університет, 2020. 307 с.
21. Бондарчук П.М. Релігійна поведінка православних віруючих в Україні: особливості й тенденції змін (середина 1940-х – середина 1980-х рр.) // Український історичний журнал. 2007. №3. С.138-152.
22. Божик П., священник. Церков українців у Канаді: Причники до історії українського церковного життя в Бритійській Домінії Канаді, за час від 1890–1927. Львів: Свічадо, 2004. 288 с.
23. Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква та Радянська держава (1939 – 1950) / Переклад з англ.. Н.Кочан, за ред. О.Турія. Львів: Вид-во УКУ, 2005. XX+268 с.
24. Бублик Т.Т. Українська Греко-Католицька Церква в контексті державно-церковних відносин та міжконфесійних відносин в Україні (1985-1991): Автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. іст. наук: 09.00.01 – Релігієзнавство. Острог, 2014. 20 с.
25. Війтишин Володимир, Архiepіскоп. Івано-Франківська єпархія – митрополія (1989–2011 рр.): етапи відродження та особливості становлення (канонічно-правовий аспект) // Науковий вісник Івано-Франківського богословського університету УГКЦ «Добрий Пастир». Богослов'я: Збірник наукових праць. 2017. Вип. 10-11. С. 9-31.
26. Гавриш І. В. Станиславівська єпархія Української греко-католицької церкви у період підпілля (1946–1989 рр.): Дисертація на здобуття наук. ст. канд. іст. наук: спеціальність 07.00.01 – «Історія України» / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2017. 270 с.
27. Галагіда І. Відновлення греко-католицького душпастирства в Польщі 1956–1957 (документи) / зібрав та опрацював Ігор Галагіда. Варшава: Видавництво «Василіада», 2011. 376 с. (Василіанські історичні дослідження, т. 1).
28. Галагіда Ігор. «І вас переслідувати будуть...» Штрихи до історії репресій проти Української Греко-Католицької Церкви в Польщі у 1944–1957 рр. / перекл. з пол. Галини Теодорович. Львів: Видавництво Українського католицького університету 2017, 360 с.
29. Лагодич М.М. Специфіка функціонування структур Української Греко-Католицької Церкви та Руської Православної Церкви в умовах радянської моделі державно-

церковних відносин (1945-1965 рр.): Автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. іст. наук: 09.00.01 – Релігієзнавство. Острог, 2014. 20 с.

30. Марчук В. Церква, духовність, нація: Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст. / Прикарпатський університет ім. В.Стефаника. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 464 с.

31. Пащенко В. Греко-католики в Україні від 40-х років ХХ століття до наших днів. Полтава, 2002.

32. Пащенко В. Православ'я в новітній історії України, Ч. І. Полтава, 1997.

33. Сергійчук В. Нескорена Церква: Подвижництво греко-католиків України в боротьбі за віру і Церкву, Київ: Дніпро, 2001.

Вага оцінки: ведення конспекту лекцій оцінюється як додатковий бал за середньозважену оцінку за усне опитування (заліковий модуль № 1).

Термін виконання: 2 тижні.

Тема 6. Історія парафії, монастиря, єпархії як напрям наукових досліджень церковної історіографії.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 4 год.; практичне заняття – 5 год.).

План:

1. Єпархія як «мала Церква». Історіографія історії окремих єпархій Українських Церков: короткий аналіз. Методологія та особливості методики дослідження історії єпархій.

2. Історія монастирів та чернечих чинів і згромаджень: історіографічний аналіз.

3. Парафія як найменша «клітина» Церкви. Історія парафії як міждисциплінарне дослідження: між краєзнавством та історією Церкви. Методологія та методика дослідження історії парафії. Особливості ведення «літопису парафії».

Література до теми:

1. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. К.: Либідь, 1999. 351с.

2. Історія релігії в Україні: У 10 томах / за ред. П. Яроцького. Київ 1997. Т. 1. Дохристиянські вірування. Прийняття християнства / За ред. Б. Лобовика. К., 1996. 384 с.; Т. 2: Українське православ'я / За ред. проф. П. Яроцького. К., 1997. 458 с.; Т. 3: Православ'я в Україні. / За ред. А. Колодного, В. Климова. К., 1999. 560 с.; Т. 4: Католицизм / За ред. П. Яроцького. К: Світ знань., 2001. 598 с.

3. Ленчик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.

4. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні. Рим: Вид-во ЧСВВ, 1990. 404 с.; Рим – Львів: Вид-во ЧСВВ, 1995. 404 с.; 2-е вид. Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту, 1999. 528 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.

5. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч.4. С.12-29.

6. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви. – Рим, 1975. Т.1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т.2. 330 с.; Рим, 1995. Т.3. 323 с.

7. Федорів Ю. Організаційна структура Української Церкви / НТШ в Канаді. Торонто, 1990. 210 с.

8. Баб'як А. Нові українські мученики ХХ ст. Рим: Видання УКУ ім. св. Климентія Папи, 2002. 200 с.

9. Блажейовський Д. Берестейська ре-унія та українська історична доля і недоля. Т. 2: Київська Вселенська Церква в діаспорі (1751–1988): [переклад з англійської]. Львів: Каменярь, 1999. 1335 с.

10. Блажейовський Д. Ієрархія Київської Церкви (861 – 1996). Львів: Каменярь, 1996. 568 с.
11. Блажейовський Д. Історичний шематизм Львівської архієпархії (1832–1944). Том 1: Адміністрація і парохії: [англійською мовою]. Львів – Київ: КМ Академія, 2004. 1004 с.; Том 2: Духовенство і релігійні згуродження: [англійською мовою]. Львів – Київ: КМ Академія, 2004. 570 с.
12. Блажейовський Д. Історичний шематизм Станіславівської (Івано-Франківської) єпархії від її заснування до початку Другої світової війни (1885–1938): [англійською мовою]. Львів: Місіонер, 2002. 450 с.
13. Блажейовський Д. Історичний шематизм Перемиської єпархії з включенням Апостольської Адміністрації Лемківщини (1828–1939): [англійською мовою]. Львів: Каменярь, 1995. 1008 с.
14. Блажейовський Д. Поважні осяги та великі втрати: Список різних єпархій, парафій та монастирів від Попраду по Дніпро (1768–1991). Львів: Каменярь, 2008. 464 с.
15. Бубній М., ерм. ЧНІ. Редемптористи візантійсько-українського обряду у Львівській митрополії УГКЦ в 1913 – 1939 роках (Магістерська праця написана для семінару з Історії Церкви під керівництвом о. д-ра Едварда Ноцуня ЧНІ) / Переклад з польської с. Клари-Надії Кобелях Згуродження св. Вінкентія. Львів: Монастир Св. Альфонса, 2003. XI + 203 + фотоальбом 40 с.
16. Ваврик М.В., ЧСВВ. Нарис розвитку і стану Василянського Чина XVII – XX ст.: топографічно-статистична розвідка. Рим, 1979. 217 с.
17. Верменич Я.В. Суб'єктивні межі й об'єктивні можливості історичного краєзнавства: деякі міркування щодо шляхів осмислення місцевої історії // Український історичний журнал. 2008. №2. С.129-144.
18. Війтишин Володимир, Архієпископ. Івано-Франківська єпархія – митрополія (1989–2011 рр.): етапи відродження та особливості становлення (канонічно-правовий аспект) // Науковий вісник Івано-Франківського богословського університету УГКЦ «Добрий Пастир». Богослов'я: Збірник наукових праць. 2017. Вип. 10-11. С. 9-31.
19. Вуянко М. Монастирі Івано-Франківська (Станіславова): перша половина XX ст.: іст.-бібліогр. вид. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1998. 214 с.
20. Вуянко М. Давні українські храми Івано-Франківська. XVII-XVIII ст. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2017. – 244 с. – (Серія: Моє місто, № 41)
21. Гладкий С. Методологічні аспекти вивчення громадської діяльності православного духовенства українських єпархій на початку XX ст. // Історія релігій в Україні: Тези повідомлень VI Міжнародного круглого столу (Львів, 3-8 травня 1995 року). Львів, 1996. С.54-55.
22. Горбань Р., Делятинський Р. Науково-дослідний проект «Українська Греко-Католицька Церква (1991–2011 рр.): етапи формування адміністративно-канонічної структури, особливості релігійно-церковного життя, перспективи розвитку» // Науковий вісник Івано-Франківського богословського університету УГКЦ «Добрий пастир»: збірник наукових праць. Вип. 5. Богослов'я. 2014. С. 239–260.
23. Гіль Анджей, Скочиляс Ігор. Володимирсько-Берестейська єпархія XI–XVIII століть: історичні нариси. Львів, 2013. 288 с.
24. Делятинський Р. Історія Станіславівської єпархії (1885-1900). Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. 96 с.

25. Делятинський Р. І. Станиславівська єпархія Греко-Католицької Церкви в суспільному житті Галичини (1885–1946 рр.): дисертація на здобуття наук. ст. канд. іст. наук: спец. 07.00.01 – «Історія України». Івано-Франківськ, 2017. 390 с.
26. Димид М. Єпископ Київської Церкви (1589-1891). Львів: ЛБА, Інститут канонічного права, 2000. 248 с.
27. Димид М. Херсонеське таїнство свободи [I – XX століття]. Львів: Свічадо, 2007. Т.1: Еклезіологія. 320 с.
28. Документи Патріаршого Собору УГКЦ. Перша сесія (жовтень 1996 р.). Львів: Свічадо, 1998. XXV+326 с.
29. Документи Єпархіальних Соборів УГКЦ 2001–2002 рр. Львів: Секретаріат Патріаршого Собору, 2004. Т.1. 608 с.; Т.2. 559 с.
30. Дрогобицький І. Роль Чину св. Василя Великого в становленні й розвитку релігійних товариств Східної Галичини (кінець XIX – початок XX ст.) // Вісник Прикарпатського університету. Історія. Івано-Франківськ, 2006. Вип.10/11. С.167-176
31. Єгрешій О. Єпископ Григорій Хомишин: портрет релігійно-церковного і громадсько-політичного діяча / Олег Єгрешій. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. – 168 с.
32. Єгрешій О.І. Як написати наукову статтю з історії: Методичні рекомендації для студентів Інституту історії та політології. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – 24 с.
33. Зашкільняк Л.О. Вступ до методології історії. – Львів: ЛОНМІО, 1996. – 96 с.
34. Кривчик Г. Г. Основні загальнонаукові методи дослідження в історичних науках // Грані: науково-теоретичний альманах. 2017. Том 20. № 12. С. 55-61.
35. Левицький О. Історично-юридичний розвиток партикулярного права Київської Церкви в 1596-2004 роках: монографія. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. – 268 с.
36. Левицький О. Розвиток партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви в 1957–2004 роках // Науковий вісник Івано-Франківської теологічної академії УГКЦ «Добрий пастир»: Збірник наукових праць. Теологія. Вип. 4. 2011. С. 46-83.
37. Марчук В. Етнос, нація і релігія: теоретико-методологічний аналіз // Християнство в Україні на межі третього тисячоліття / Редакційна колегія: В.І.Кононенко (голова) та ін. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С.56-64.
38. Мончак І., о. проф. д-р. Самоуправна Київська Церква. Львів: Свічадо, 1994. 175 с.
39. Прах Б. Духовенство Перемиської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини: у 2-х томах, т. 1: Біографічні нариси (1939-1989). Львів: Видавництво Українського католицького університету 2015. Іхххvі + 722 с.; т. 2: Документи і матеріали (1939-1950). Львів: Видавництво Українського католицького університету 2015. 856 с. + 24 с. іл.
40. Про утворення патріаршого устрою Української Греко-Католицької Церкви: Пастирське послання Блаженнішого Любомира Кардинала Гузара, Глави УГКЦ. Львів: Видання Прес-секретаріату Глави УГКЦ, 2004. 16 с.
41. Рішення і постанови Синодів Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 1989–1997 років. Львів: Вид-ня «Благовісника», 1998. 80 с.
42. Рожко В. Методологія церковно-історичних досліджень (з наукового досвіду автора) // Волинський Благовісник. 2013. №1. С. 131-145.
43. Скочиляс І. Генеральні візитації Київської унійної митрополії XVII – XVIII століть: Львівсько-Галицько-Кам'янецька єпархія. Т.2: Протоколи генеральних візитацій. Львів: Вид-во УКУ, 2004. ССvІІІ + 512 с.
44. Слободян В. М. Церкви України. Перемиська єпархія. – Львів, 1998. – 863 с

45. Стоцький Я. Методологія досліджень комплексної історії єпархій та монастирів УГКЦ на сучасному етапі // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: Історія. Тернопіль, 2014. Вип. 1. Ч. 3. С. 221-226.

46. Стоцький Я. Доля чернецтва, духовенства і парохій УГКЦ у західних областях України у 1950-1953 рр. // Український історичний збірник. 2008. Вип. 11. С. 283-293.

47. Стоцький Я. Історичні аспекти відновлення, реорганізації та структурування православних і католицьких церков у 1988-1999 роках // Київська Церква. 1999. №2-3. С.44-57.

48. Фенич В. Конфесійна та національна ідентичність духовенства Мукачівської греко-католицької єпархії 1771-1949 рр. // Ковчег: Науковий збірник з церковної історії / За ред. Б.Гудзяка, І.Скочиляса, О.Турія. Ч.4: Еклезіяльні й національна ідентичність греко-католиків Центрально-Східної Європи / Відп. ред. О.Турій. Львів: Вид-во УКУ, 2003. С.146-161.

49. Фундація Галицької митрополії у світлі дипломатичного листування Австрії та Святого Престолу 1807-1808 років: Збірник документів / упор., вст.стаття та коментарі В.Ададура. Львів: Вид-во УКУ, 2011. LVIII + 190 с. + 8 с. кольор. іл.

50. Шостак І.В. Луцько-Житомирська римо-католицька дієцезія наприкінці XVIII – у першій половині XIX століття: Автореф. канд. дис. Львів, 2004. 20 с.

Вага оцінки: ведення конспекту лекцій оцінюється як додатковий бал за середньозважену оцінку за усне опитування (заліковий модуль № 1).

Термін виконання: 2 тижні.

<i>Тематика курсу</i>				
<i>Практичні заняття</i>				
Тема, план заняття	Форма та обсяг заняття	Література до теми	Вага оцінки	Термін виконання

Практичне заняття №1

Тема: Розвиток історіографії історії Церкви в Україні: основні етапи та здобутки.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 6 год.; практичне заняття – 2 год.).

Питання для обговорення:

1. Періодизація розвитку церковної історіографії.
2. Зародження та розвиток церковної історіографії в Україні (XI – XVIII ст.).
3. Українська церковна історіографія XIX – початку XX ст.
4. Церковна історіографія в українській діаспорі та в радянській історичній школі (1920–1990 рр.).
5. Відродження та основні напрямки розвитку історіографії історії Церкви в незалежній Україні (1991 – 2020).

Теми рефератів:

1. Церковна історіографія в Галичині (XIX – перша половина XX ст.).
2. Греко-католицька церковна історіографія в діаспорі: етапи розвитку, видатні представники, основні здобутки.

Література до теми:

1. Великий А. Г. З літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. Т. I: IX–X–XI ст. Рим: Видавництво ОО. Василіян, 1968. 277 с.

2. Дорошенко Д. Огляд української історіографії / Упорядкування та нарис Ю. Пінчук та Л. Гриневич. Київ: Українознавство, 1996. ХХХ+257 с.
 3. Ісіченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с.
 4. Історичне джерелознавство: Підручник / Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко та ін.. Київ: Либідь, 2002. 488 с.
 5. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред.. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.
 6. Коцур В. П., Коцур А. П. Історіографія історії України: курс лекцій. Чернівці: Золоті литаври, 1999. 520 с.
 7. Ленцик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.
 8. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні. Рим – Львів: Видавництво ЧСВВ, 1995. 404 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.
 9. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч. 4. С. 12-29.
 10. Патрило І. І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви: [в 3 т.]. Рим, 1975. Т. 1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т. 2. 330 с.; Рим, 1995. Т. 3. 323 с.
 11. Pelesch Julian. Geschichte der Union der ruthenische Kirche mit Rom von den altesten Zeiten bis auf die Gegenwart. Band 1: Von den altesten Zaiten bis zur Wiederherrstellung der Union mit Rom (1595). Wien, 1878. 640 s.; Band 2: Von der Wiederherrstellung der Union mit Rom bis auf die Gegenwart (1596-1879). Wien, 1880. 1095 s.
 12. Димид М. Херсонеське таїнство свободи [I – XX століття]. Львів: Свічадо, 2007. Т. 1: Еклезіологія. 320 с.
 13. Кияк С. Ідентичність українського католицизму: генезис, проблеми, перспективи. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 632 с.
 14. Суттнер Е.-К. Українське християнство на початку III-го тисячоліття: історичний досвід та еклезіологічні перспективи. Львів: Свічадо, 2001. 168 с.
- Вага оцінки:* кожна відповідь на практичному занятті оцінюється за 100-бальною шкалою, відтак оцінка за заліковий модуль № 1 (усне опитування) розраховується як середньозважена оцінка.
- Термін виконання:* 2 тижні.

Практичне заняття №2

Тема: Берестейська унія 1596 р. та особливості розвитку Православної та Уніатської / Греко-Католицької Церков наприкінці XVI – у першій половині XX ст.: дискурс новітньої історіографії.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 6 год.; практичне заняття – 4 год.).

Питання для обговорення:

1. Концепт Берестейської унії та її наслідків для розвитку Київської митрополії в новітній історіографії. Концепції та творці унії. Укладення унії в Римі та Бересті. Відновлення православної ієрархії 1620 р., ескалація конфлікту та спроби примирення в першій половині XVII ст.
2. Історіографія проблеми розвитку Київської Православної та Уніатської Церков в середині XVII – XVIII ст. Конфесійний чинник у повстанні під проводом Богдана Хмельницького. Підпорядкування Київської православної митрополії Московському патріархату. Розширення Уніатської Церкви та Замойський собор 1720 р.

3. Історіографія проблем розвитку Уніатської / Греко-Католицької Церкви наприкінці XVIII – на початку XX ст. Ліквідація Уніатської Церкви в Російській імперії. Відновлення і розвиток Галицької греко-католицької митрополії (1807 – 1900).

4. Синодальне православ'я в Україні (до початку XX ст.): новітня історіографія проблеми.

5. Основні аспекти історіографії історії Греко-Католицької Церкви у першій половині XX ст. Митрополит Андрей Шептицький. ГКЦ під час Першої світової війни, у міжвоєнній Польщі та під час Другої світової війни. Державна ліквідація ГКЦ 1946 р. ГКЦ в діаспорі.

6. Історіографія історії Православної Церкви в Україні у першій половині XX ст. Релігійна політика Центральної Ради, Гетьманату і Директорії. Автокефальний рух. Становище Православної Церкви в УСРР у 1920–30-х роках. Православна Церква в умовах німецької окупації (1941–1944). РПЦ у 1940-х рр.

Теми рефератів:

1. Берестейська унія: оціни в сучасній історіографії.

2. Київська православна митрополія (1620-1686): етапи та особливості розвитку.

3. Особливості державно-церковних відносин в період ЗУНР (1918-1923).

Література до теми:

1. Великий А.Г. З літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. Т. IV: XVI–XVII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1971. 278 с.; Т. V: XVII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1972. 287 с.; Т. VI: XVIII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1973. 286 с.; Т. VII: XVIII–XIX ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1975. 279 с.; Т. VIII: XIX ст. Рим, 1976. 275 с.; Т. IX: XX ст. Рим, 1977. 275 с.

2. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: в 4-х т. Том 2: XVII ст. 2-е вид. Нью-Йорк – Київ – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1990. 396 с.; Том 3: XVIII–XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1977. 390 с.; Том 4, кн. 1: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1961. 384 с.; Том 4, кн. 2: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1975. 416 с.

3. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. К.: Либідь, 1999. 351с.

4. Ісиченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с.

5. Історія релігії: Збірник документів і матеріалів / Упорядники: Е. В. Бистрицька, І. С. Зуляк. Тернопіль: Астон, 2003. 524 с.

6. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред. А.М.Колодного, П.Л.Яроцького. К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.

7. Ленчик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.

8. Лужницький Г. Українська церква між Сходом і Заходом: нарис історії Української Церкви. Філадельфія: Накладом Союзу українців-католиків «Провидління», 1954. XXIV+723 с.; 2-е вид., виправлене. Львів: Свічадо, 2008. 640 с.

9. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні. Рим: Вид-во ЧСВВ, 1990. 404 с.; Рим – Львів: Вид-во ЧСВВ, 1995. 404 с.; 2-е вид. Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту, 1999. 528 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.

10. Нагаєвський І., о. проф. д-р. Історія Римських Вселенських Архієреїв з узглядненням важніших подій Української Церкви і Народу: в 4-х ч. Ч.2: Від Авіньону до французької революції. – Рим: Видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи, Праці Греко-Католицької Богословської Академії, 1967. Том XXVIII – XXX. 602 с.; Ч.3: Від Французької революції до смерти папи Пія XII. Рим: Видання Українського

Католицького Університету ім. св. Климента Папи, Праці філософічно-гуманістичного факультету, 1979. Том LI-LII. 521 с.; Ч.4 (XX століття). Івано-Франківськ – Львів: Нова Зоря – Місіонер, 1999. 332 с.

11. Огієнко І. І. Українська церква: Нариси з історії Української православної церкви. У 2-х тт.: Т. 1-2. К.: Україна, 1993. 284 с.

12. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч.4. С.12-29.

13. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви. Рим, 1975. Т.1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т.2. 330 с.; Рим, 1995. Т.3. 323 с.

14. Сапеляк А. Київська Церква на слов'янському Сході: Канонічно-екуменічний аспект / Наукові редактори: Ю.Сливка, О.Аркуша. Буенос-Айрес – Львів: Місіонер, 1999. 232 с.

15. Федорів Ю. Історія церкви в Україні. Торонто, 1967. 362 с.; Люблін, 1991. 360 с.

16. Федорів Ю. Організаційна структура Української Церкви / НТШ в Канаді. Торонто, 1990. 210 с.

17. Чубатий М. Історія християнства на Русі-Україні / Праці Греко-Католицької Богословської Академії, т. XXIV-XXVI. Том 1 (до 1353 р.). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1965. 816 с.; Праці ГКБА, т. XLIII. Том II, частина 1 (1353–1458). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1976. 260 с.

18. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ, 2005.

19. Гудзяк Б. Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії / Переклад Марії Габлевич, під редакцією Олега Турія. Львів: Ін-т історії Церкви ЛБА, 2000. XVI+426 с.

Вага оцінки: кожна відповідь на практичному занятті оцінюється за 100-бальною шкалою, відтак оцінка за заліковий модуль № 1 (усне опитування) розраховується як середньозважена оцінка.

Термін виконання: 2 тижні.

Практичне заняття №3

Тема: Християнські Церкви в Україні та діаспорі в другій половині XX – на початку XXI ст.

Форма та обсяг заняття: (лекція – 6 год.; практичне заняття – 4 год.).

Питання для обговорення:

1. Історіографія історії Православної Церкви в Радянській Україні в 1945–1989 роках.

2. Політична хвиля української еміграції, її причини та хронологічні рамки. Українська Церква в Північній та Південній Америці. Розвиток українських церковних структур на території Європи: Німеччина, Італія, Польща, Югославія. Патріарх Й. Сліпий та створення Українського католицького університету в Римі (1979 р.).

3. Діяльність Комітету захисту Української Католицької Церкви. Передумови легалізації релігійного життя: Святкування 1000-ліття Хрещення Русі-України; Акція голодування на Арбаті у Москві; Організація «відкритих богослужінь»; Звернення до міжнародних організацій. Відновлення діяльності релігійних громад УАПЦ у 1989 р. Повернення Глави УГКЦ М. Любачівського (30 березня 1991 р.).

4. Особливості відновлення та реорганізації структури УГКЦ в контексті міжконфесійних відносин (1990-1999). Структурні зміни в Православній Церкві у 1990-х роках (формування трьох юрисдикцій). Ювілей 2000-ліття християнства. Візит Папи Римського Івана Павла II в Україну.

5. Специфіка розвитку УПЦ МП, УПЦ КП і УАПЦ у 2000-2018 рр. Об'єднавчий Собор 15 грудня 2018 р. та утворення ПЦУ. Томос Константинопольського патріархату для ПЦУ.

6. Особливості розвитку УГКЦ у 2000-2020 рр. Патріарх Любомир Гузар. Патріарх Святослав Шевчук. Діяльність Синоду єпископів УГКЦ. Патріарший Собор (1996-2020). УГКЦ на шляху до патріархату.

Теми рефератів:

1. Розвиток організаційної структури УГКЦ в незалежній Україні (1991-2020).

2. Особливості розвитку Православної Церкви в Україні: від трьох юрисдикцій до Томосу (1991-2019).

Література до теми:

1. Великий А.Г. З літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. Т. IX: XX ст. Рим, 1977. 275 с.

2. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: в 4-х т. Том 4, кн. 1: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1961. 384 с.; Том 4, кн. 2: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1975. 416 с.

3. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. К.: Либідь, 1999. 351с.

4. Ісіченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с.

5. Історія релігії: Збірник документів і матеріалів / Упорядники: Е. В. Бистрицька, І. С. Зуляк. Тернопіль: Астон, 2003. 524 с.

6. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред. А.М.Колодного, П.Л.Яроцького. К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.

7. Ленчик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.

8. Лужницький Г. Українська церква між Сходом і Заходом: нарис історії Української Церкви. Філадельфія: Накладом Союзу українців-католиків «Провидління», 1954. XXIV+723 с.; 2-е вид., виправлене. Львів: Свічадо, 2008. 640 с.

9. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні. Рим: Вид-во ЧСВВ, 1990. 404 с.; Рим – Львів: Вид-во ЧСВВ, 1995. 404 с.; 2-е вид. Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту, 1999. 528 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.

10. Нагаєвський І., о. проф. д-р. Історія Римських Вселенських Архієреїв з узглядненням важніших подій Української Церкви і Народу: в 4-х ч. Ч.4 (XX століття). – Івано-Франківськ – Львів: Нова Зоря – Місіонер, 1999. 332 с.

11. Огієнко І. І. Українська церква: Нариси з історії Української православної церкви. У 2-х тт.: Т. 1-2. К.: Україна, 1993. 284 с.

12. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч.4. С.12-29.

13. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви. Рим, 1975. Т.1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т.2. 330 с.; Рим, 1995. Т.3. 323 с.

14. Сапеляк А. Київська Церква на слов'янському Сході: Канонічно-єкуменічний аспект / Наукові редактори: Ю.Сливка, О.Аркуша. Буенос-Айрес – Львів: Місіонер, 1999. 232 с.

15. Федорів Ю. Історія церкви в Україні. Торонто, 1967. 362 с.; Люблін, 1991. 360 с.

16. Федорів Ю. Організаційна структура Української Церкви / НТШ в Канаді. Торонто, 1990. 210 с.

17. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ, 2005.

18. Архиепископські Синоди українського католицького єпископату і їх правні основи. Кастельгандольфо: В-во „Благовісника Верховного Архієпископа”, 1970. 73 с.

19. Божик П., священник. Церков українців у Канаді: Причиники до історії українського церковного життя в Бритійській Домінії Канаді, за час від 1890–1927. Львів: Свічадо, 2004. 288 с.

20. Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква та Радянська держава (1939 – 1950) / Переклад з англ.. Н.Кочан, за ред. О.Турия. Львів: Вид-во УКУ, 2005. XX+268 с.

21. Марчук В. Церква, духовність, нація: Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст. / Прикарпатський університет ім. В.Стефаника. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 464 с.

22. Пащенко В. Греко-католики в Україні від 40-х років ХХ століття до наших днів. Полтава, 2002.

23. Пащенко В. Православ'я в новітній історії України, Ч. І. Полтава, 1997.

24. Сергійчук В. Нескорена Церква: Подвижництво греко-католиків України в боротьбі за віру і Церкву, Київ: Дніпро, 2001.

Вага оцінки: кожна відповідь на практичному занятті оцінюється за 100-бальною шкалою, відтак оцінка за заліковий модуль № 1 (усне опитування) розраховується як середньозважена оцінка.

Термін виконання: 2 тижні.

Практичне заняття №4

Тема: Історія парафії, монастиря, єпархії як напрям наукових досліджень церковної історіографії. (

Форма та обсяг заняття: (лекція – 4 год.; практичне заняття – 5 год.).

Питання для обговорення:

1. Єпархія як «мала Церква». Історіографія історії окремих єпархій Українських Церков: короткий аналіз. Методологія та особливості методики дослідження історії єпархій.

2. Історія монастирів та чернечих чинів і згромаджень: історіографічний аналіз.

3. Парафія як найменша «клітина» Церкви. Історія парафії як міждисциплінарне дослідження: між краєзнавством та історією Церкви. Методологія та методика дослідження історії парафії. Особливості ведення «літопису парафії».

Теми рефератів:

1. Історія єпархії: етапи розвитку, методологія дослідження.

2. Історія монастиря: короткий нарис.

3. Історія парафії: короткий нарис.

Література до теми:

1. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. К.: Либідь, 1999. 351с.

2. Історія релігії в Україні: У 10 томах / за ред. П. Яроцького. Київ 1997. Т. 1. Дохристиянські вірування. Прийняття християнства / За ред. Б. Лобовика. К., 1996. 384 с.; Т. 2: Українське православ'я / За ред. проф. П. Яроцького. К., 1997. 458 с.; Т. 3: Православ'я в Україні. / За ред. А. Колодного, В. Климова. К., 1999. 560 с.; Т. 4: Католицизм / За ред. П. Яроцького. К: Світ знань., 2001. 598 с.

3. Ленчик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.

4. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні. Рим: Вид-во ЧСВВ, 1990. 404 с.; Рим – Львів: Вид-во ЧСВВ, 1995. 404 с.; 2-е вид. Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту, 1999. 528 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.

5. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. Ч.4. С.12-29.
6. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви. – Рим, 1975. Т.1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т.2. 330 с.; Рим, 1995. Т.3. 323 с.
7. Федорів Ю. Організаційна структура Української Церкви / НТШ в Канаді. Торонто, 1990. 210 с.
8. Баб'як А. Нові українські мученики ХХ ст. Рим: Видання УКУ ім. св. Климентія Папи, 2002. – 200 с.
9. Блажейовський Д. Берестейська ре-унія та українська історична доля і недоля. Т. 2: Київська Вселенська Церква в діаспорі (1751–1988): [переклад з англійської]. Львів: Каменярь, 1999. 1335 с.
10. Блажейовський Д. Ієрархія Київської Церкви (861 – 1996). Львів: Каменярь, 1996. 568 с.
11. Блажейовський Д. Історичний шематизм Львівської архієпархії (1832–1944). Том 1: Адміністрація і парохії: [англійською мовою]. Львів – Київ: КМ Академія, 2004. 1004 с.; Том 2: Духовенство і релігійні згромадження: [англійською мовою]. Львів – Київ: КМ Академія, 2004. 570 с.
12. Блажейовський Д. Історичний шематизм Станіславівської (Івано-Франківської) єпархії від її заснування до початку Другої світової війни (1885–1938): [англійською мовою]. Львів: Місіонер, 2002. 450 с.
13. Блажейовський Д. Історичний шематизм Перемиської єпархії з включенням Апостольської Адміністрації Лемківщини (1828–1939): [англійською мовою]. Львів: Каменярь, 1995. 1008 с.
14. Блажейовський Д. Поважні осяги та великі втрати: Список різних єпархій, парафій та монастирів від Попраду по Дніпро (1768–1991). Львів: Каменярь, 2008. 464 с.
15. Бубній М., ерм. ЧНІ. Редемптористи візантійсько-українського обряду у Львівській митрополії УГКЦ в 1913 – 1939 роках (Магістерська праця написана для семінару з Історії Церкви під керівництвом о. д-ра Едварда Ноцуня ЧНІ) / Переклад з польської с. Клари-Надії Кобелях Згромадження св. Вінкентія. Львів: Монастир Св. Альфонса, 2003. XI + 203 + фотоальбом 40 с.
16. Ваврик М.В., ЧСВВ. Нарис розвитку і стану Василянського Чина XVII – XX ст.: топографічно-статистична розвідка. Рим, 1979. 217 с.
17. Верменич Я.В. Суб'єктивні межі й об'єктивні можливості історичного краєзнавства: деякі міркування щодо шляхів осмислення місцевої історії // Український історичний журнал. 2008. №2. С.129-144.
18. Війтишин Володимир, Архієпископ. Івано-Франківська єпархія – митрополія (1989–2011 рр.): етапи відродження та особливості становлення (канонічно-правовий аспект) // Науковий вісник Івано-Франківського богословського університету УГКЦ «Добрий Пастир». Богослов'я: Збірник наукових праць. 2017. Вип. 10-11. С. 9-31.
19. Вуянко М. Монастирі Івано-Франківська (Станіславова): перша половина ХХ ст.: іст.-бібліогр. вид. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1998. 214 с.
20. Вуянко М. Давні українські храми Івано-Франківська. XVII-XVIII ст. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2017. – 244 с. – (Серія: Мое місто, № 41)
21. Гладкий С. Методологічні аспекти вивчення громадської діяльності православного духовенства українських єпархій на початку ХХ ст. // Історія релігій в Україні: Тези повідомлень VI Міжнародного круглого столу (Львів, 3-8 травня 1995 року). Львів, 1996. С.54-55.

22. Горбань Р., Делятинський Р. Науково-дослідний проект «Українська Греко-Католицька Церква (1991–2011 рр.): етапи формування адміністративно-канонічної структури, особливості релігійно-церковного життя, перспективи розвитку» // Науковий вісник Івано-Франківського богословського університету УГКЦ «Добрий пастир»: збірник наукових праць. Вип. 5. Богослов'я. 2014. С. 239–260.
23. Гіль Анджей, Скочиляс Ігор. Володимирсько-Берестейська єпархія XI–XVIII століть: історичні нариси. Львів, 2013. 288 с.
24. Делятинський Р. Історія Станіславівської єпархії (1885-1900). Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. 96 с.
25. Делятинський Р. І. Станіславівська єпархія Греко-Католицької Церкви в суспільному житті Галичини (1885–1946 рр.): дисертація на здобуття наук. ст. канд. іст. наук: спец. 07.00.01 – «Історія України». Івано-Франківськ, 2017. 390 с.
26. Димид М. Єпископ Київської Церкви (1589-1891). Львів: ЛБА, Інститут канонічного права, 2000. 248 с.
27. Димид М. Херсонеське таїнство свободи [I – XX століття]. Львів: Свічадо, 2007. Т.1: Еклезіологія. 320 с.
28. Документи Патріаршого Собору УГКЦ. Перша сесія (жовтень 1996 р.). Львів: Свічадо, 1998. XXV+326 с.
29. Документи Єпархіальних Соборів УГКЦ 2001–2002 рр. Львів: Секретаріат Патріаршого Собору, 2004. Т.1. 608 с.; Т.2. 559 с.
30. Дрогобицький І. Роль Чину св. Василя Великого в становленні й розвитку релігійних товариств Східної Галичини (кінець XIX – початок XX ст.) // Вісник Прикарпатського університету. Історія. Івано-Франківськ, 2006. Вип.10/11. С.167-176
31. Єгрешій О. Єпископ Григорій Хомишин: портрет релігійно-церковного і громадсько-політичного діяча / Олег Єгрешій. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. – 168 с.
32. Єгрешій О.І. Як написати наукову статтю з історії: Методичні рекомендації для студентів Інституту історії та політології. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – 24 с.
33. Зашкільняк Л.О. Вступ до методології історії. – Львів: ЛОНМІО, 1996. – 96 с.
34. Кривчик Г. Г. Основні загальнонаукові методи дослідження в історичних науках // Грані: науково-теоретичний альманах. 2017. Том 20. № 12. С. 55-61.
35. Левицький О. Історично-юридичний розвиток партикулярного права Київської Церкви в 1596-2004 роках: монографія. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. – 268 с.
36. Левицький О. Розвиток партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви в 1957–2004 роках // Науковий вісник Івано-Франківської теологічної академії УГКЦ «Добрий пастир»: Збірник наукових праць. Теологія. Вип. 4. 2011. С. 46-83.
37. Марчук В. Етнос, нація і релігія: теоретико-методологічний аналіз // Християнство в Україні на межі третього тисячоліття / Редакційна колегія: В.І.Кононенко (голова) та ін. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С.56-64.
38. Мончак І., о. проф. д-р. Самоуправна Київська Церква. Львів: Свічадо, 1994. 175 с.
39. Прах Б. Духовенство Перемиської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини: у 2-х томах, т. 1: Біографічні нариси (1939-1989). Львів: Видавництво Українського католицького університету 2015. Іхххvi + 722 с.; т. 2: Документи і матеріали (1939-1950). Львів: Видавництво Українського католицького університету 2015. 856 с. + 24 с. іл.
40. Про утворення патріаршого устрою Української Греко-Католицької Церкви: Пастирське послання Блаженнішого Любомира Кардинала Гузара, Глави УГКЦ. Львів: Видання Прес-секретаріату Глави УГКЦ, 2004. 16 с.

41. Рішення і постанови Синодів Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 1989–1997 років. Львів: Вид-ня «Благовісника», 1998. 80 с.

42. Рожко В. Методологія церковно-історичних досліджень (з наукового досвіду автора) // Волинський Благовісник. 2013. №1. С. 131-145.

43. Сковчиляс І. Генеральні візитації Київської унійної митрополії XVII – XVIII століть: Львівсько-Галицько-Кам'янецька єпархія. Т.2: Протоколи генеральних візитацій. Львів: Вид-во УКУ, 2004. ССVIII + 512 с.

44. Слободян В. М. Церкви України. Перемиська єпархія. – Львів, 1998. – 863 с

45. Стоцький Я. Методологія досліджень комплексної історії єпархій та монастирів УГКЦ на сучасному етапі // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: Історія. Тернопіль, 2014. Вип. 1. Ч. 3. С. 221-226.

46. Стоцький Я. Доля чернецтва, духовенства і парохій УГКЦ у західних областях України у 1950-1953 рр. // Український історичний збірник. 2008. Вип. 11. С. 283-293.

47. Стоцький Я. Історичні аспекти відновлення, реорганізації та структурування православних і католицьких церков у 1988-1999 роках // Київська Церква. 1999. №2-3. С.44-57.

48. Фенич В. Конфесійна та національна ідентичність духовенства Мукачівської греко-католицької єпархії 1771-1949 рр. // Ковчег: Науковий збірник з церковної історії / За ред. Б.Гудзяка, І.Сковчиляса, О.Турія. Ч.4: Еклезіяльні й національна ідентичність греко-католиків Центрально-Східної Європи / Відп. ред. О.Турій. Львів: Вид-во УКУ, 2003. С.146-161.

49. Фундація Галицької митрополії у світлі дипломатичного листування Австрії та Святого Престолу 1807-1808 років: Збірник документів / упор., вст.стаття та коментарі В.Ададунова. Львів: Вид-во УКУ, 2011. LVIII + 190 с. + 8 с. кольор. іл.

50. Шостак І.В. Луцько-Житомирська римо-католицька дієцезія наприкінці XVIII – у першій половині XIX століття: Автореф. канд. дис. Львів, 2004. 20 с.

Вага оцінки: кожна відповідь на практичному занятті оцінюється за 100-бальною шкалою, відтак оцінка за заліковий модуль № 1 (усне опитування) розраховується як середньозважена оцінка.

Термін виконання: 2 тижні.

<i>Тематика курсу</i>				
<i>Комплексне практичне індивідуальне завдання</i>				
Тема, план заняття	Форма та обсяг заняття	Література до теми	Вага оцінки	Термін виконання

Метою виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПІЗ) з дисципліни «**Актуальні питання історії Церкви в Україні**» є підвищення рівня теоретичних знань студентів і навичок використання їх у практичній діяльності. Завданнями виконання КПІЗ є: поглиблене опанування студентами навчального матеріалу і засвоєння теоретичних знань; формування у студентів здатності самостійно логічно мислити та правильно викладати засвоєний матеріал;

КПІЗ з дисципліни виконується самостійно кожним студентом на основі засвоєння програмного матеріалу. КПІЗ охоплює усі основні теми дисципліни. КПІЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. Виконання КПІЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

Варіанти КПЗ з дисципліни «Актуальні питання історії Церкви в Україні»

1. Джерела з історії Церкви в Україні: формування та класифікація.
2. Основні етапи розвитку історіографії з історії Церкви в Україні.
3. Сучасна ідея «Церкви Володимирового хрещення» в екуменічному діалозі Українських Церков.
4. Проблема становлення та розвитку ієрархічної структури Київської Церкви (IX–XIII ст.) в новітній історіографії.
5. Концепт Берестейської унії та її наслідків для розвитку Київської митрополії в новітній історіографії.
6. Основні аспекти історіографії історії Греко-Католицької Церкви у першій половині ХХ ст.
7. Особливості відновлення та реорганізації структури УГКЦ в контексті міжконфесійних відносин (1990-1999).
8. Структурні зміни в Православній Церкві у 1990-х роках (формування трьох юрисдикцій).
9. Ювілей 2000-ліття християнства. Візит Папи Римського Івана Павла II в Україну.
10. Специфіка розвитку УПЦ МП, УПЦ КП і УАПЦ у 2000-2018 рр.
11. Патріарх Любомир Гузар.
12. Діяльність Синоду єпископів УГКЦ (1990-2020).
13. Історіографія історії окремих єпархій Українських Церков.
14. Історіографія монастирів та чернечих чинів і згромаджень.
15. Особливості ведення «літопису парафії».

Вага оцінки: кожне КПЗ як заліковий модуль № 3 оцінюється за 100-бальною шкалою.

Термін виконання: завдання на КПЗ роздається студентам на першому практичному занятті, 14 тижнів.

Тематика курсу				
Самостійна робота студентів				
Тема, план заняття	Форма та обсяг заняття	Література до теми	Вага оцінки	Термін виконання

Організація самостійної роботи студентів з дисципліни «Актуальні питання історії Церкви в Україні» вимагає особливої уваги, тому, що частина питань кожної теми виноситься на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю (питання, тестування) з боку студента. Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях:

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1.	Церковна історіографія в українській діаспорі та в радянській історичній школі (1920–1990 рр.).	3
2.	Ферраро-Флорентійська унія 1439 р.	3
3.	Утворення Московської митрополії (1448 р.) та канонічне виокремлення Київської митрополії (1458 р.).	3

4.	Відновлення Галицького єпископства з осідком у Львові (1539 р.).	3
5.	Підпорядкування Київської православної митрополії Московському патріархату.	3
6.	Замойський собор 1720 р.	3
7.	Державна ліквідація ГКЦ 1946 р.	3
8.	Релігійна політика Центральної Ради, Гетьманату і Директорії.	3
9.	ГКЦ в діаспорі. Патріарх Й. Сліпий та проголошення патріархату УКЦ	3
10.	Повернення Глави УГКЦ М. Любачівського (30 березня 1991 р.).	3
11.	Особливості відновлення та реорганізації структури УГКЦ в контексті міжконфесійних відносин (1990-1999).	3
12.	УГКЦ на шляху до патріархату	3
13.	Історіографія історії окремих єпархій Українських Церков.	3
14.	Особливості ведення «літопису парафії».	3
Разом:		42

6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	У навчальному процесі використовуються наступні методи навчання:			
	<ul style="list-style-type: none"> • лекції, у тому числі й проблемні; • практичні (семінарські) заняття • індивідуальна робота під керівництвом викладачів; • самостійна робота студентів (реферування літератури у бібліотеці, в Інтернеті тощо); • опитування, • тестування, • ділові ігри тощо. 			
	У процесі вивчення дисципліни «Актуальні питання історії Церкви в Україні» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:			
	<ul style="list-style-type: none"> - поточне тестування та опитування; - оцінювання виконання КППЗ; - ректорська контрольна робота; - залік (підсумкова оцінка за виконання попередніх видів навчальної роботи). 			
	Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Актуальні питання історії Церкви в Україні» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту*:			
	Заліковий модуль 1 (підсумкова оцінка за поточне опитування)	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ)	Заліковий модуль 4 (залік)
	30 %	30 %	40 %	100 %
	тиждень (8)	тиждень (14)	тиждень (15)	тиждень (15)

	Шкала оцінювання:		
	За шкалою академії	За національною шкалою	За шкалою ECTS
	90–100	відмінно	A (відмінно)
	85–89	добре	B (дуже добре)
	75-84		C (добре)
	65-74	задовільно	D (задовільно)
	60-64		E (достатньо)
	35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
	1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)
Вимоги до письмових робіт	Студенти повинні виконати письмові роботи: * КПЗ; * ректорська контрольна робота; * екзаменаційна робота.		
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру та робота студентів за 100-бальною шкалою.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню (залікові модулі № 1 (усне опитування на практичних заняттях), № 2 (ректорська контрольна робота), № 3 (КПЗ)). Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 60 балів.		
8. Політика курсу			
<p>Політика курсу «Актуальні питання історії Церкви в Україні» передбачає перездачу кожного залікового модуля через отриману негативну оцінку або пропуски занять без поважних причин.</p> <p>У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.</p>			
9. Рекомендована література			
<p><i>Основна:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Великий А.Г. 3 літопису християнської України: Церковно-історичні радіолекції з Ватикану: [в 9 книгах]. - Т. I: IX–X–XI ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1968. 277 с.; Т. II: XII–XIII–XIV ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1968. 277 с.; Т. III: XIV–XV–XVI ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1969. 279 с.; Т. IV: XVI–XVII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1971. 278 с.; Т. V: XVII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1972. 287 с.; Т. VI: XVIII ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1973. 286 с.; Т. VII: XVIII–XIX ст. Рим: Видавництво ОО. Василян, 1975. 279 с.; Т. VIII: XIX ст. Рим, 1976. 275 с.; Т. IX: XX ст. Рим, 1977. 275 с. 2. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: в 4-х т. Том 1: X–XVII ст. Нью-Йорк: УПЦ в ЗДА, 1955. 294 с.; Том 2: XVII ст. 2-е вид. Нью-Йорк – Київ – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1990. 396 с.; Том 3: XVIII–XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1977. 390 с.; Том 4, кн. 1: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1961. 384 с.; Том 4, кн. 2: XX ст. Нью-Йорк – Бавнд Брук: УПЦ в США, 1975. 416 с. 3. Головащенко С. Історія християнства: Курс лекцій. К.: Либідь, 1999. 351с. 4. Ісіченко І., архієпископ. Історія Христової Церкви в Україні. Харків: Акта, 2003. 472 с. 			

5. Історія релігії: Збірник документів і матеріалів / Упорядники: Е. В. Бистрицька, І. С. Зуляк. Тернопіль: Астон, 2003. 524 с.
6. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред. А.М.Колодного, П.Л.Яроцького. К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. 735 с.
7. Історія релігії в Україні: У 10 томах / за ред. П. Яроцького. Київ 1997. Т. 1. Дохристиянські вірування. Прийняття християнства / За ред. Б. Лобовика. К., 1996. 384 с.; Т. 2: Українське православ'я / За ред. проф. П. Яроцького. К., 1997. 458 с.; Т. 3: Православ'я в Україні. / За ред. А. Колодного, В. Климова. К., 1999. 560 с.; Т. 4: Католицизм / За ред. П.Яроцького. К: Світ знань., 2001. 598 с.
8. Історія християнської церкви на Україні: Релігієзнавчий довідковий нарис / Відп. ред. О.С.Онищенко. К.: Наук. думка, 1991. 104 с.
9. Ленчик В. Нарис історії Української Церкви. Львів: Свічадо, 2003. 600 с.
10. Лужницький Г. Українська церква між Сходом і Заходом: нарис історії Української Церкви. Філадельфія: Накладом Союзу українців-католиків «Провидління», 1954. XXIV+723 с.; 2-е вид., виправлене. Львів: Свічадо, 2008. 640 с.
11. Мудрий С. Нарис Історії Церкви в Україні. Рим: Вид-во ЧСВВ, 1990. 404 с.; Рим – Львів: Вид-во ЧСВВ, 1995. 404 с.; 2-е вид. Івано-Франківськ: Вид-во Івано-Франківського Теологічно-Катехитичного Духовного Інституту, 1999. 528 с.; 4-те вид. Жовква: Місіонер, 2010. 544 с.
12. Нагаєвський І., о. проф. д-р. Історія Римських Вселенських Архієреїв з углядненням важніших подій Української Церкви і Народу: в 4-х ч. Ч.2: Від Авіньону до французької революції. Рим: Видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи, Праці Греко-Католицької Богословської Академії, 1967. Том XXVIII – XXX. 602 с.; Ч.3: Від Французької революції до смерти папи Пія XII. – Рим: Видання Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи, Праці філософічно-гуманістичного факультету, 1979. Том LI-LII. 521 с.; Ч.4 (XX століття). Івано-Франківськ – Львів: Нова Зоря – Місіонер, 1999. 332 с.
13. Огієнко І. І. Українська церква: Нариси з історії Української православної церкви. – У 2-х тт.: Т. 1-2. К.: Україна, 1993. 284 с.
14. Оглоблин О. Українська церковна історіографія // Український історик. 1969. .4. С.12-29.
15. Патрило І.І. ЧСВВ. Джерела і бібліографія історія Української Церкви. Рим, 1975. Т.1: Джерела. 376 с.; Рим, 1988. Т.2. 330 с.; Рим, 1995. Т.3. 323 с.
16. Сапеляк А. Київська Церква на слов'янському Сході: Канонічно-єкуменічний аспект / Наукові редактори: Ю.Сливка, О.Аркуша. Буенос-Айрес – Львів: Місіонер, 1999. 232 с.
17. Сліпий Й., митрополит. Історія Вселенської Церкви на Україні: в 4-х томах / Зібрали єп. д-р Іван Хома і о. д-р Іван Музичка; Твори Патріарха і Кардинала Йосифа, Том XVI, част. 1, част. 2; Том XVII, Том XVIII; Архів СБУ, № 63258. Рим, 1996-2003. Том 1: Від постольських часів до князювання св. княгині Ольги (I-X століття). Рим, 2001. 261 с.; Том 2: Друга золота доба: від загального введення християнства св. Володимиром до викликання церковного роздору з князя Володимира Мономаха (988-1125 р.). Рим, 2003. 336с.; Том 3, частина перша: Від впровадження царгородського роздору на Україні до введення Флорентійської Унії (1125-1439). Рим, 2000. 278 с.; Том IV, частина перша: Від Флорентійської до Берестейської Унії (1439-1596). Рим, 1996. 523 с.
18. Томашівський С. Історія Церкви на Україні: (Передрук з «Записок Чина святого Василя Великого», т. IV, вип. 1-2; Накладом редакції «Записок ЧСВВ», Жовква, 1932). Філадельфія: З друкарні «Америки», б. р. 160 с.
19. Томашівський С. Вступ до історії Церкви на Україні // Ковчег: Науковий збірник із

церковної історії / За ред. о.Б.Гудзяка, І.Скочиляса та О.Турія. Львів: Інститут історії Церкви ЛБА, 2001. Ч.3. С.3-54.

20. Федорів Ю. Історія церкви в Україні. Торонто, 1967. 362 с.; Люблін, 1991. 360 с.
21. Федорів Ю. Організаційна структура Української Церкви / НТШ в Канаді. Торонто, 1990. 210 с.
22. Чубатий М. Історія християнства на Русі-Україні / Праці Греко-Католицької Богословської Академії, т. XXIV-XXVI. Том 1 (до 1353 р.). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1965. 816 с.; Праці ГКБА, т. XLIII. Том II, частина 1 (1353–1458). Рим – Нью-Йорк: Видання УКУ, 1976. 260 с.
23. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ, 2005.

Додаткова:

1. Біблія або Книги святого письма й нового заповіту: з мови давньоєврейської та грецької на українську наново перекладена: З нагоди тисячоліття прийняття християнства в Україні – Русі. – [Б. М.]. – Об'єднання біблійних товариств, 1990. – 296 с.
2. Андрусишин Б.І. Церква в Українській Державі 1917-1920 рр. (доба Директорії УНР): Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – 176 с.
3. Андрухів І.О., о. Кам'янський П.Є. Суспільно-політичні та релігійні процеси на Станіславщині вкінці 30-х – 50-х роках ХХ ст.: Історико-політологічний аналіз. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2005. – 364 с.
4. Андрухів І., Лисенко О., Пилипів І. Станіславська (Івано-Франківська) єпархія УГКЦ крізь призму століть: історико-релігійний аспект. Наукова монографія. – Івано-Франківськ; Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 2010. – 500 с.
5. Архиепископські Синоди українського католицького єпископату і їх правні основи. – Кастельгандольфо: В-во „Благовісника Верховного Архієпископа”, 1970. – 73 с.
6. Бабинський А. Історія УГКЦ за 90 хвилин. Вид. 2-ге, допов. Львів: Свічадо, 2019. 159 с.
7. Бабинський А.Б. Патріархальний рух в середовищі українських греко-католиків у діаспорі (1964-1989 рр.): Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Спеціальністю 041 – Богослов'я. Львів: Український катлицький університет, 2020. 307 с.
8. Баб'як А. Нові українські мученики ХХ ст. – Рим: Видання УКУ ім. св. Климентія Папи, 2002. – 200 с.
9. Блажейовський о. Д. Берестейська Ре-Унія та українська історична доля і недоля. – Львів, 1995.
10. Блажейовський Д. Берестейська ре-унія та українська історична доля і недоля. Т. 2: Київська Вселенська Церква в діаспорі (1751–1988): [переклад з англійської]. – Львів: Каменяр, 1999. – 1335 с.
11. Блажейовський Д. Ієрархія Київської Церкви (861 – 1996). – Львів: Каменяр, 1996. – 568 с.
12. Блажейовський Д. Історичний шематизм Львівської архієпархії (1832–1944). Том 1: Адміністрація і парохії: [англійською мовою]. – Львів – Київ: КМ Академія, 2004. – 1004 с.; Том 2: Духовенство і релігійні згуродження: [англійською мовою]. – Львів – Київ: КМ Академія, 2004. – 570 с.
13. Блажейовський Д. Історичний шематизм Станіславівської (Івано-Франківської) єпархії від її заснування до початку Другої світової війни (1885–1938): [англійською мовою]. – Львів: Місіонер, 2002. – 450 с.
14. Блажейовський Д. Історичний шематизм Перемиської єпархії з включенням Апостольської Адміністрації Лемківщини (1828–1939): [англійською мовою]. – Львів: Каменяр, 1995. – 1008 с.

15. Блажейовський Д. Поважні осяги та великі втрати: Список різних єпархій, парафій та монастирів від Попраду по Дніпро (1768–1991). – Львів: Каменярь, 2008. – 464 с.
16. Бог і Майдан: Аналіз і свідчення / Філософсько-богословський факультет УКУ, кафедра пасторального богослов'я; за загальною редакцією Михайла Димида. Львів: Український католицький університет, 2018. – 224 с. URL: <http://press.ucu.edu.ua/book/bog-i-maydan-analiz-i-svidchennya/>
17. Божик П., священник. Церков українців у Канаді: Причиники до історії українського церковного життя в Бритійській Домінії Канаді, за час від 1890 – 1927. – Львів: Свічадо, 2004. – 288 с.
18. Боршовська с. Ореста, СНДМ. Духовна спадщина отця Єремії Ломницького, ЧСВВ. – Львів: Вид-во УКУ, 2007. – 140 с.
19. Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква та Радянська держава (1939 – 1950) / Переклад з англ. Н.Кочан, за ред. О.Турія. – Львів: Вид-во УКУ, 2005. – XX+268 с.
20. Брайчевский М. Ю. Утвердження християнства на Русі. – К.: Наукова думка, 1988. – 259 с.
21. Бублик Т.Т. Українська Греко-Католицька Церква в контексті державно-церковних відносин та міжконфесійних відносин в Україні (1985-1991): Автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. іст. наук: 09.00.01 – Релігієзнавство. Острогоз, 2014. 20 с.
22. Бубній М., єрм. ЧНІ. Редемптористи візантійсько-українського обряду у Львівській митрополії УГКЦ в 1913 – 1939 роках (Магістерська праця написана для семінару з Історії Церкви під керівництвом о. д-ра Едварда Ноцуня ЧНІ) / Переклад з польської с. Клари-Надії Кобелях Згромадження св. Вінкентія. Львів: Монастир Св. Альфонса, 2003. XI + 203 + фотоальбом 40 с.
23. Ваврик М.В., ЧСВВ. Нарис розвитку і стану Василянського Чина XVII – XX ст.: топографічно-статистична розвідка. Рим, 1979. 217 с.
24. Війтишин Володимир, Архієпископ. Івано-Франківська єпархія – митрополія (1989–2011 рр.): етапи відродження та особливості становлення (канонічно-правовий аспект) // Науковий вісник Івано-Франківського богословського університету УГКЦ «Добрий Пастир». Богослов'я: Збірник наукових праць. 2017. Вип. 10-11. С. 9-31.
25. Власто А. П. Запровадження християнства у слов'ян: Вступ до середньовічної історії слов'янства / З англ. пер. Ю. Терех. К.: Юніверс, 2004. 340 с.
26. Войнаровський Т. Спогади з мого життя // Історичні постаті Галичини XIX – XX ст. Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1961. С.6-75.
27. Вуянко М. Монастирі Івано-Франківська (Станіславова): перша половина XX ст.: іст.-бібліогр. вид. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1998. 214 с.
28. Вуянко М. Давні українські храми Івано-Франківська. XVII-XVIII ст. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2017. 244 с. (Серія: Мое місто, № 41).
29. Гавриш І. В. Станіславівська єпархія Української греко-католицької церкви у період підпілля (1946–1989 рр.): Дисертація на здобуття наук. ст. канд. іст. наук : спеціальність 07.00.01 – «Історія України» / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2017. 270 с.
30. Галагіда І. Відновлення греко-католицького душпастирства в Польщі 1956–1957 (документи) / зібрав та опрацював Ігор Галагіда. Варшава: Видавництво «Василіада», 2011. 376 с. (Василіанські історичні дослідження, т. 1).
31. Генік Л.Я. Релігійно-моральне виховання молоді в навчальних закладах Східної Галичини кінця XIX – початку XX ст. Івано-Франківськ: Плай, 2000. 272 с.
32. Гентош Л. Митрополит Шептицький: 1923–1939. Випробування ідеалів. Львів: ВНТЛ-

- Класика, 2015. 596 с.
33. Герилюк-Купчинський П.-Й. Тернистий шлях до волі. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2012. 64 с.
 34. Головин Б. Ісповідники віри – наші сучасники. – Тернопіль: Терно-граф, 2009. – 164 с.
 35. Горбань Р., Делятинський Р. Науково-дослідний проект «Українська Греко-Католицька Церква (1991–2011 рр.): етапи формування адміністративно-канонічної структури, особливості релігійно-церковного життя, перспективи розвитку» // Науковий вісник Івано-Франківського богословського університету УГКЦ «Добрий пастир»: збірник наукових праць. Вип. 5. Богослов'я. 2014. С. 239–260.
 36. Грінченко Г. Г. Усна історія: Методичні рекомендації з організації дослідження: Для студентів і аспірантів. Х.: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2007. 28 с.
 37. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. Київ: Освіта, 1992.
 38. Гудзяк Б. Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії / Переклад Марії Габлевич, під редакцією Олега Турія. Львів: Ін-т історії Церкви ЛБА, 2000. XVI+426 с.
 39. Делятинський Р. Історія Станіславівської єпархії (1885-1900). Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. 96 с.
 40. Димид М. Єпископ Київської Церкви (1589-1891). Львів: ЛБА, Інститут канонічного права, 2000. 248 с.
 41. Димид М. Херсонеське таїнство свободи [I – XX століття]. Львів: Свічадо, 2007. Т.1: Еклезіологія. 320 с.
 42. Документи Патріаршого Собору УГКЦ. Перша сесія (жовтень 1996 р.). – Львів: Свічадо, 1998. XXV+326 с.
 43. Документи Патріаршого Собору УГКЦ. Друга сесія „Роль і місце мирян в Церкві”(Львів, 23 – 30 серпня 1998 р.). Львів: Свічадо, 1998. 286 с.
 44. Документи Патріаршого Собору УГКЦ. Третя сесія “Ісус Христос – джерело відродження українського народу” (м. Львів, 30 червня – 4 липня 2002 р.). Львів: Секретаріат Патріаршого Собору, 2002. 238 с.
 45. Документи Єпархіальних Соборів УГКЦ 2001 – 2002 рр. Львів: Секретаріат Патріаршого Собору, 2004. Т.1. 608 с.; Т.2. 559 с.
 46. Дольницький О. Літопис роду Дольницьких. Документи, матеріали, спогади: генеалогічне дослідження. Львів: Інститут історії Церкви УКУ, 2004. VI+658 с.
 47. Етерович М. Святий Престол і Україна / архієпископ Микола Етерович. Київ: Апостольська Нунціатура в Україні, 2004. 224 с.
 48. Євангелізація і душпастирство у III тисячолітті: Матеріали Собору Івано-Франківської Єпархії УГКЦ 15-16 січня 2002 р. Б. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2002. 120 с.
 49. Єгрешій О. Єпископ Григорій Хомишин: портрет релігійно-церковного і громадсько-політичного діяча. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 168 с.
 50. Іванишин В. Українська Церква і процес національного відродження. Дрогобич, 1990.
 51. Ідзьо Віктор. Релігійна культура Європи та зародження, Становлення і розвиток християнства на території України. Львів: Ліга-Прес, 2007.
 52. Калакура Я. С. Українська історіографія: курс лекцій. Київ: Генеза, 2004. 496 с.
 53. Калинець І. Загадки хрещення України-Руси. Львів: Місіонар, 2000.
 54. Каськів О. Історично-юридичний розвиток партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви у світлі Кодексу Канонів Східних Церков (Витяг із докторської дисертації). Рим: Папський Східний Інститут, 2000. 99 с.

55. Кияк С. Ідентичність українського католицизму: генезис, проблеми, перспективи. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 632 с.
56. Коляструк А.О. Документи особового походження як джерела з історії повсякденності // Український історичний журнал. 2008. №2. С.145-153.
57. Коляструк О. Предмет історії повсякденності: історіографічний огляд його становлення у зарубіжній та вітчизняній історичній науці // Український історичний журнал. 2007. №6. С.174-184.
58. Конференції Архиєреїв Української Греко-Католицької Церкви (1902-1937) / Редактор А. Кравчук. Львів: Свічадо, 1997. 108 с.
59. Крисаченко В. С. Україна. Християнство в стародавні часи. Київ: Наукова думка, 2000.
60. Купчик Л.С. Третій удар: Долі галицьких отців-деканів. Львів: Каменяр, 2001. 145 с.
61. Купчик Л. Життєносні стовпи Церкви [біографічні нариси про 21 священика]. Жовква: Місіонер, 2010. 204 с.
62. Лаба В. Митрополит Андрей Шептицький. Його життя і заслуги. Львів: Свічадо, 1990.
63. Лагодич М.М. Специфіка функціонування структур Української Греко-Католицької Церкви та Руської Православної Церкви в умовах радянської моделі державно-церковних відносин (1945-1965 рр.): Автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. іст. наук: 09.00.01 – Релігієзнавство. Острог, 2014. 20 с.
64. Лебедович І. Полеві духовники Української Галицької Армії: У 45-річчя участі у Визвольних змаганнях (Матеріали до історії). Вінніпег, 1963. 328с.
65. Левицький О. Історично-юридичний розвиток партикулярного права Київської Церкви в 1596-2004 роках: монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. 268 с.
66. Левицький О. Розвиток партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви в 1957–2004 роках // Науковий вісник Івано-Франківської теологічної академії УГКЦ «Добрий пастир»: Збірник наукових праць. Теологія. Вип. 4. 2011. С. 46-83.
67. Лиман І. Історіографія історії Церкви: відомча наука чи респектабельна дисципліна на порозі модернізації? // Ейдос: альманах теорії та історії історичної науки. 2006. Вип. 2. Ч. 1. С. 485-496.
68. Лиман І. Сучасний стан і перспективи досліджень з історії православ'я в Україні // Історіографічні дослідження в Україні. 2007. Вип. 17. С. 250-259.
69. Липківський В. Відродження Української Церкви 1917 – 1930. Торонто, 1959.
70. Лицар Української Католицької Церкви: [о. Антоній Казновський (1878 – 1959 рр.)] / Автор – упорядник У.Скальська. Івано-Франківськ: Грань, 2007. 224 с.
71. Ліквідація УГКЦ (1939 – 1946). Документи радянських органів державної безпеки. К.: ПП Сергійчук М.І., 2006. Т.1. 920 с.; Т.2. К., 2006. 804 с.
72. Лотоцький О. Автокефалія: в 2-х томах. Том 1: Засади автокефалії / Праці Українського наукового інституту, том XVI. Варшава, 1935. 211 с.; Том 2: Нарис історії автокефальних церков / Праці Українського наукового інституту, том XXX. Варшава, 1938. 560 с.
73. Лотоцький О. Українські джерела церковного права / Праці Українського наукового інституту, том V. Варшава, 1931. 318 с.
74. Мартирологія Українських Церков: у 4-х томах. Т. 1: Українська Православна Церква / Упоряд.: О. Зінкевич, О. Воронин. Торонто - Балтимор: Українське видавництво «Смолоскип» ім. В. Симоненка, 1985 1207 с.
75. Мартирологія Українських Церков: у 4-х томах. Т.2: Українська Католицька Церква: Документи, матеріали, християнський самвидав України / Упорядкували і зредагували О. Зінкевич і о. Т. Р. Лончина. Торонто – Балтимор: Українське видавництво «Смолоскип» ім. В. Симоненка, 1985. 839 с.

76. Марчук В. Церква, духовність, нація: Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст. / Прикарпатський університет ім. В.Стефаніка. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 464 с.
77. Митрополит Андрей Шептицький. Життя і діяльність. Документи і матеріали (1899-1944). Т.1: Церква і Церковна єдність. Львів: Свічадо, 1995. 524 с.
78. Митрополит Андрей Шептицький. Життя і діяльність. Документи і матеріали 1899-1944. Т.ІІ: Церква і суспільне питання. Кн.1: Пастирське вчення і служіння. Львів: Місіонер, 1999. 1–570 с.
79. Митрополит Андрей Шептицький. Життя і діяльність. Документи і матеріали 1899-1944. Т.ІІ: Церква і суспільне питання. Кн.2: Листування. Львів: Місіонер, 1999. 571-1096 с.
80. Митрополит Андрей Шептицький. Життя і діяльність. Документи і матеріали 1899-1944. Т.ІІІ: Церква і душпастирство. Пастирські листи послання 1901–1914. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2000. 448 с.
81. Митрополит Андрей Шептицький у документах радянських органів державної безпеки (1939 – 1944 рр.). / Упорядники: С.Кокін, Н.Сердюк, С.Сердюк; За загальною редакцією В.Сергійчука. К.: Українська Видавнича Спілка, 2005. 480 с.
82. Мончак І., о. проф. д-р. Самоуправна Київська Церква. Львів: Свічадо, 1994. 175 с.
83. Моця О. П, Ричка В. М. Київська Русь: від язичництва до християнства. Київ: Глобус, 1996.
84. Нагаєвський І. Історія Української держави ХХ століття. Київ, 1993.
85. Нагаєвський І. Католицька Церква в минулому і сучасному України. Філадельфія, 1950.
86. Нагайко Т. Ю., Іваненко А.О. Методичні рекомендації з організації та проведення наукових досліджень з питань вивчення історичного минулого сільських населених пунктів засобами усної історії (для студентів історичних факультетів). Переяслав-Хмельницький, 2005. 36 с.
87. Назарко І. Київські і Галицькі митрополити (1590 – 1960). Рим, 1962.
88. Немет Т. М. Нещодавні структурні зміни в Українській Греко-Католицькій Церкві (2011-2016): прогрес, проблеми та питання без відповіді, пов'язані із створенням нових митрополій. *Наукові записки УКУ*. Львів, 2016. Число VIII. Серія: «Богослов'я». Вип. 3. С. 211-230.
89. Ортинський І. Хрищення, хрест та харизма України. Рим-Мюнхен, 1988.
90. Паньків М.І. Організація польових досліджень з етнографії (для студентів історичного факультету та краєзнавців): Методичний посібник. Івано-Франківськ: Плай, 2005. 124 с.
91. Паславський І. Українська Церква між Сходом і Заходом. Нариси з культурно-політичної історії української церкви. Львів: Стрім, 1994.
92. Пашенко В. Греко-католики в Україні від 40-х років ХХ століття до наших днів. Полтава, 2002.
93. Пашенко В. Православ'я в новітній історії України, Ч. І. Полтава, 1997.
94. Пекар А. Нариси історії Церкви Закарпаття, у 2 томах Т. 1: Ієрархічне утворення (Записки ЧСВВ, 32), Рим, 1967; Т. 2: Внутрішня історія (Записки ЧСВВ, 50). Рим – Львів, 1997.
95. Прах Б. Духовенство Перемиської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини: у 2-х томах, т. 1: Біографічні нариси (1939-1989). Львів: Видавництво Українського католицького університету 2015. Іхххvi + 722 с.; т. 2: Документи і матеріали (1939-1950). Львів: Видавництво Українського католицького університету 2015. 856 с. + 24 с. іл.
96. Провінційний Синод у Замості 1720 р. Б.: Постанови / Переклад з латини о. д-ра І.Козовика; Богословсько-літературний редактор о. І.Пелехатий. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 304 с.

97. Протоколи засідань Львівських Архієпархіальних Соборів 1940–1944 рр. Протоколи засідань підготовчих та урочистих сесій / Упорядкування А.Баб'яка. Львів: Місіонер, 2000. 444 с.
98. Про утвердження патріаршого устрою Української Греко-Католицької Церкви: Пастирське послання Блаженнішого Любомира Кардинала Гузара, Глави УГКЦ. Львів: Видання Прес-секретаріату Глави УГКЦ, 2004. 16 с.
99. Пшеничний Т.Ю. Українська греко-католицька церква (1939–1991 рр.): історіографія. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук: 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2019. 436 с.
100. Рішення і постанови Синодів Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 1989–1997 років. Львів: Вид-ня «Благовісника», 1998. 80 с.
101. Сергійчук В. Нескорена Церква: Подвижництво греко-католиків України в боротьбі за віру і Церкву, Київ: Дніпро, 2001.
102. Скочиляс І. Генеральні візитації Київської унійної митрополії XVII – XVIII століть: Львівсько-Галицько-Кам'янецька єпархія. Т.2: Протоколи генеральних візитацій. Львів: Вид-во УКУ, 2004. ССVIII + 512 с.
103. Сохоцький І. Що дали греко-католицька Церква і духовенство українському народу, Філадельфія, 1951.
104. Стахів М. Христова Церква в Україні (988 – 1596 рр.). Нарис історії Української Католицької Церкви та аналіз перехрещення в ній інтересів Риму, Царгороду, Варшави й Москви в національно-політичному аспекті. Львів: Львівська Духовна семінарія Святого Духа УГКЦ, видавниче підприємство „СТРІМ”, 1993. XXX+586 с.
105. Стоцький Я. Релігійна ситуація в Україні: проблеми і тенденції розвитку (1988-1998 рр.). Тернопіль: Тернопільський держ. техн. ун-т ім. І.Пулня, 1999. 120 с.
106. Суттнер Е.-К. Українське християнство на початку III-го тисячоліття: історичний досвід та еkleзіологічні перспективи. Львів: Свічадо, 2001. 168 с.
107. Суттнер Е.К. Церковні розколи і єдність Церкви / Переклад і наукова редакція О.Турія. Львів: місіонер, 2007. 152 с.
108. Танасійчук А., о. д-р. Релігійна свобода в Україні: юридично-історичне дослідження законодавства 1919 – 2000 років. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2008. 232 с.
109. Три Синодальні Архієреї: Спомини з життя і діяльності Преосвящених о. Юліяна Куїловського, дра Юліяна Пелеша і дра Сильвестра Сембратовича. Списав о. Северин Матковський, гр.-кат. парох Боссир. Львів: Накладом о. Александра Стефановича, 1932. 108 с.
110. Ульяновський В.І. Церква в Українській Державі 1917-1920 рр. (доба Гетьманату Павла Скоропадського): Навч. посібник. К.: Либідь, 1997. 320 с.
111. Ульяновський В.І. Церква в Українській Державі 1917-1920 рр. (доба Української Центральної Ради): Навч. посібник. К.: Либідь, 1997. 200 с.
112. Фундація Галицької митрополії у світлі дипломатичного листування Австрії та Святого Престолу 1807-1808 років: Збірник документів / упор., вст.стаття та коментарі В.Ададунова. Львів: Вид-во УКУ, 2011. LVIII + 190 с. + 8 с. кольор. іл.
113. Химка І. П. Греко-Католицька Церква і національне відродження у Галичині 1772 - 1918 // Ковчег: Збірник статей з церковної історії / Редактори: Я. Грицак, Б. Гудзяк, Число. І. Львів, 1993.
114. Цьорох М., с. ЧСВ, д-р. В. Погляд на історію та виховну діяльність монахинь Василиянок. Станіславів, 1934. 256 с.; 2-е вид. Рим, 1964. 256 с.

115. Через терни – до зірок: Життя, мученицька смерть і прослава Блаженного Мученика Симеона Лукача / Упорядник о. І.Пелехатий. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. 368 с.
116. Шкраб'юк П. Крехів: дороги земні і небесні / Ін-т українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України. Львів: Місіонер, 2002. 413 с.
117. Шкраб'юк П. Монаший Чин отців василіян у національному житті України / Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів: ВВП "Місіонер", 2005. 439 с. + 56 вкл.
118. Шостак І.В. Луцько-Житомирська римо-католицька дієцезія наприкінці XVIII – у першій половині XIX століття: Автореф. канд. дис. Львів, 2004. 20 с.

Делятинський Руслан Іванович – кандидат історичних наук, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін